

Școala Bihorului

Revistă pedagogică-culturală

Organ al Asociației învățătorilor din Bihor.

CUPRINSUL:

1. Congresul Asociației generale a învățătorilor din România ținut la Oradea.
2. Buletinul Comitetului școlar județean.
3. Buletinul Revizoratului școlar din Oradea.

REDACTIA ȘI ADMINISTRAȚIA :
ASOCIAȚIA ÎNVĂȚĂTORILOR DIN BIHOR.
O R A D E A.

REVISTA APARE LUNAR

D-nii autori și editori cari doresc să li se anunțe în revistă apariția lucrărilor sau publicațiilor, sunt rugați să trimită câte un exemplar pe adresa Asoc. învățătorilor.

Articole pentru revistă se primesc până la 10 ale lunii respective. / Central University Library Cluj

Manuscrisele să fie scrise cîteț și numai pe o pagină a hârtiei.

Orice corespondență privitoare la revistă, se va adresa la Asoc. învățătorilor pentru „Școala Bihorului“.

Redactor: ȘTEFAN V. RADU

vice-președintele Asociației învățătorilor din Bihor

Școala Bihorului

Revistă pedagogică-culturală

Organ al Asociației învățătorilor din Bihor

Congresul Asociației Generale a învățătorilor din România ținut la Oradea

În 5, 6 și 7 Septembrie 1937, municipiul Oradea a găzduit cel mai mare și mai demn congres ce i-a fost dat să vadă: congresul general al învățătorimii din întreaga țară.

Modestii laminători ai satelor, cei mai harnici lucrători în ogorul culturii naționale, »s'au îndreptat pe toate cărările spre marginea de către soare-apune a țării, spre capitala bătrânei Biharii, straja neadormită din țara Crișurilor«, aducând cu ei »frământările și neliniștile unui an întreg, gânduri curate, verbi preocupări profesionale și nădejdi noi ce le galvanizează energia și — mai presus de toate — hotărârea dărză de a afirma cu tărie, în auzul și văzul celor ce cuprinși în trupul întregit al țării, mai nutresc nădejdi periferice, că, deasupra tuturor grijilor corporative, asociația generală a învățătorilor din România are ca supremă preocupare: Țara, Neamul, Regele, a doua Sfântă Treime pentru întreg neamul românesc«, cum a subliniat în cuvântul de bun sosît, asociația gazdă, a învățătorilor bihoreni.

Conducerea municipiului Oradea sesizând caracterul dominant de manifestare românească al congresului învățătoresc, i-a pregătit, din vreme, un cadru corespunzător: din preziură și în cele trei zile ale congresului, orașul a fost îmbrăcat în mândră haină de sărbătoare românească, clădirile fiind parvoazate cu culorile naționale. O vreme îndidă a completat și ocerții această înălțătoare mani-

Primirea congresiștilor și distinșilor oaspeți, măreția profund impresionantă a ședinței festive din prima zi a congresului, seriozitatea și rara demnitate a dezbaterilor, nivelul înalt de generală simțire românească determinat de prezența și atitudinea fără reproș a congresiștilor, au lăsat urme adânci în sufletul românesc dela această periferie a țării, impunând deosebit respect și concetățenilor minoritari.

Amintirea înălțătorului congres al învățătorilor țării va dăinui multă vreme în acest oraș de frontieră, ca cea mai elocventă pildă de ordine, disciplină, demnitate și iubire de neam în manifestarea corporativă.

În acest număr din revista asociației învățătorilor bihoreni, încercăm să prindem ceva din desfășurarea congresului general, făcându-ne muștrarea de a nu fi notat la timp, în vederea publicării, aspecte, impresii, date, — din lipsă de experiență ziaristică și din grija de a nu stânjeni trăirea din plin a acestor rare elipe, prilejuite de congres.

Cuvântul de bun venit adresat congresiștilor de Asociația învățătorilor din Bihor, în revista „Școala Bihorului” și „Noua Gazetă de Vest”.

Învățători ai țării, bine a-ți venit!

Se va împlini în curând un deceniu de când învățătoria din întreaga țară, în pragul fiecărui nou an școlar, răspunzând mai mult unei chemări tainice, lăuntrice, decât cele oficiale, își îndreaptă pașii când într'un colț când în celălalt al pământului strămoșesc, căutând în cadrul congreselor generale, unificarea gândirii profesionale, unitatea de simțire, comuna întuire a nouilor brazde ce trebuie să despice în egorul în continuă lucrare al școlii poporului, creșterea unor mai bune condițiuni în situația acestei școlii și slujitorului ei, umilul și mereu uitatul învățător.

În cea mai desăvârșită ordine, pilduitoare ordine, cu cel mai gelos respect al legalității, cei mai năpăstuiți slujbași ai țării se întrunesc în impunător număr și cer opiniei publice și factorilor de răspundere din stat, atenție.

întreaga atenție spre instituția de bază, laboratorul unde se formează membrii națiunii, școala poporului.

În pragul fiecărui an școlar congresele generale ale învățătorilor înfățișează în modul cel mai demn, dar cu toată hotărârea și loialitatea situația precară a școlii poporului, piatră unghiulară în arhitectonica statului nostru național, precum și starea materială de inegalabilă mizerie a învățătorului, sufletul școlii primare.

Pușini, prea pușini sunt cei ce și-au plecat urechea și-au căutat să îndrepte răul ce hântue școala primară și pe învățători.

Politicianismul ucișător de suflete și un birocratism sui generis, au făcut ca strigătul disperat a învățătorimii să răsună în pustiu.

Dușmanii neamului, lupi îmbrăcați în piei de oaie, au căutat să prezinte -- și în parte au izbutit -- frământările învățătorilor pentru ridicarea școlii primare, drept agitațiuni tendențioase, pornite din nesăbuite pretențiuni ale învățătorimii nesătule și inutile. N'a lipsit nici acuza, svârțită cu ușurință de unii ireponsabili, că învățătorii, prin numărul lor disproportionat de mare (?), ar fi cauza impozitelor sporite ce trebuie să plătească sătenii!

Învățătorimea, însă, și-a păstrat întreg calmul și -- având permanenta grije, suprema grije a liniștii din țară -- n'a răspuns provocărilor, demascând pe adevărații paraziți ce secătuesc trupul țării, ei și-a'nordat puterile istorite pentru a ridica cea dintâi școală a neamului, care făurește sufletul tinerețului țării pentru ziua grea de mâine.

Astăzi, învățători ai țării, în acest prag de nou an școlar, v'ați îndreptat pe toate cărările spre marginea de către soare-apune a țării, spre capitala hățzanei Bihării, straja nezdormită din țara Crișurilor.

Aduceți cu voi frământările și neliniștile unui an întreg, gânduri curate, vechi preocupări profesionale și nădejdi noi ce vă galvanizează energia și -- mai presus de toate -- hotărârea dărză de a afirma cu tărie, în auzul și văzul celor ce cuprinși în trupul întregit al țării mai nutresc nădejdi periferice, că, desupra tuturor grijilor corporative, asociația generală a învățătorilor din România are ca supremă preocupare: Țara -- Neamul -- Regele, a doua Sfântă Treime pentru întreg neamul românesc.

Acesta este crezul nostru, linia pe care se mișcă, fără simuozități, asociația generală a învățătorilor dela încheierea sa, când, actualul președinte, d-l D. V. Țoni, prin girul său personal, a determinat capitularea ultimelor cerbicii regionale, realizând contopirea tuturor organizațiilor învățătoresți din țară, în congresul istoric dela Albulia, în August 1929.

De atunci sunt opt ani. D-l D. V. Țoni stă neconținut de veghe la postul de comandă al asociației învățătorilor, post ce i-a fost încredințat cu entuziasm de unanimitatea membrilor, dovedindu-se — pe măsură ce anii trec — exponentul cel mai autorizat al învățătorimii, expresia cea mai fidelă a năzuințelor ei și conducătorul cel mai destoinic ce și l-a putut dori vreodată, conducător priceput, holărît și dărz, râvnit de toate organizațiile profesionale.

Astăzi, d-l președinte D. V. Țoni, împreună cu membrii comitetului central și trei mii de învățători din întreaga țară, au sosit în Oradea.

Nouă, învățătorilor bihoreni, ne tresaltă inima de bucurie și noianul grijilor de gazdă, ce se vrea ospitalieră, oricât ne apăsă în așteptarea oaspeților dragi, să a risipit ca fumul în îmbrățișarea colegială și frățească.

Scumpe președinte Țoni și iubii colegi din întreaga țară, bine-ați venit!

Oradea, 4 Septembrie 1937.

Asociația învățătorilor din Bihor.

Gânduri despre școală și învățător exprimate în președintele congresului general, în cotidianul românesc din Oradea „Noua Gazetă de Vest”.

Rolul social-național al învățătorului în viața satului

În țările cu civilizație și cultură înaintată, rolul învățătorului se rezumă, în cele mai multe cazuri, la însăși exercitarea profesiei de învățător. Acolo, în sate, sunt numeroși alți profesioniști intelectuali (preoți,

medici, magistrați, ingineri, avocați) care toți la un loc, împreună cu învățătorul, contribuiesc la progresul cultural și social al satului. Chiar în mijlocul țărănimii nu sunt rare cazurile când se găsesc oameni cu carte. În țările cu o mai nouă civilizație și cultură și mai ales în acelea în care cultura a fost limitată la clasa conducătoare, din cele mai vechi timpuri, cum este cazul țării noastre, rolul învățătorului este imens.

Se vorbește mult de rolul cultural al învățătorului. Teoretic este acest rol este indiscutabil, el fiind oarecum un atribut al profesiei. Învățătorul temeinic pregătit în școala normală și perfecționat în ale meseriei după absolvire, este de obicei inclinat spre ascensiune intelectuală. Din această tendință câștigă de multe ori și lumea în mijlocul căreia el trăiește.

În timpurile mai noi, când, sub înalta ocrotire și privighere a M. S. Regelui, au luat ființă, din voința Sa, nouile sisteme de educație națională colectivă prin străjerie și premilitarie, rolul învățătorului a devenit și mai întins.

Este o cinste și un merit deosebit pentru învățătorimea țării noastre că n-a pregetat o clipă și s'a pus în capul acestei mișcări de regenerare a neamului. Ceeace lipsește însă învățătorimii, în general, este orientarea spre educația practică în viața școlii și a statului. Legiferarea muncii de folos obștească în cadrele premilitare, poate deschide o eră fericită de viață constructivă în satele românești. Învățătorul trebuie să adapteze acest minunat mijloc de regenerare a satelor la viața școlii sale și prin elevii săi să contribuie sistematic și permanent la ridicarea nivelului satului în care el trăiește.

Și este atât de mult de făcut, atât pe terenul gospodăriei școlii însăși, cât și pe cel al satului. Învățătorul poate pași cu clan și cu siguranța izbânzii spre lucrări practice cu elevii săi. Confectionarea și repararea mobilierului școlar, împrejmuirea curții, cultivarea sistematică a grădinii școlare, repararea drumurilor, facerea unei băi școlare și a unei băi populare, organizarea unei farmacii școlare și a unei farmacii sătești, fabricarea de cărămizi și atâtea alte lucrări,

se pot face mai ales cu elevii cursului complementar.

Se vor ivi, desigur, greutăți la îndeplinirea unui asemenea program. Nici o piedecă, însă, nu va fi de netrecut, dacă învățătorul are voință și dragoste de școala și satul său. Țara noastră are nevoie de ridicare cât mai grabnică. Nici un profesionist intelectual nu se poate rezuma numai la progresul colectivității românești. Învățătorului, mai ales, nu-i este permisă absentarea dela munca pentru folosul obștesc.

Aceasta nu înseamnă, însă, că învățătorul să-și neglijeze profesiunea însăși, sau că el nu trebuie să fie bine pregătit din punct de vedere didactic, căci o bună pregătire intelectuală nu exclude o activitate temeinică și rodnică extrașcolară.

Pentru reușita acestui program, însă, învățătorul trebuie să fie încurajat și ajutat materialicește de către superiorii săi. El mai trebuie să capete o îndrumare sistematică spre o nouă orientare, în școala normală care îl formează pentru chemarea de luminător al satului. În acest sens, marele nostru ministru, D-l Dr. C. Angelescu a și introdus în ultimii ani o nouă organizare și un nou spirit în viața școlii normale. Și astfel învățătorul va deveni un element social-național de cea mai mare importanță în viața satului său și în viața Statului.

Atunci învățătorimea română va constitui factorul real de progres și de pacificare a satelor

Anastase Mavrodin

Directorul Școlii normale de stat „I. Vulcan”, Oradea.

Învățătorul Bihariei vechi

Viața se sbate în spațiul mărginit de suprafața epidermică a corpului, duce un războiu necurmat cu agenții cosmici: lumină, presiune, atmosferă cu variabila sa stare higrometrică, influențe chimice, microbi ș. a. Câtă vreme viața svâcnește intens, ea va birui vrășmașele înrăuriri, și-și va spori volumul în paguba spațiului cosmic. Printr'o absorbire și asimilare desăvârșită va prefăce impresiile externe într'o substanță omogenă cu aceea din care e frământat corpul. După

un răstimp viața oboșită și îmbătrânită se încovoae sub loviturile neslăbite ale mediului fizic: individul, sub raportul material, se desființează, se întoarce și se învâlmășește cu pământul din care e făcut.

O asemenea luptă ni se pare că se duce sub raportul spiritual, la liniile de contact ale două suflete colective, a două conștiințe de neamuri vecine cu conținuturi potrivnice. La frontiere se petrece fără răgaz o osmoză spirituală, o difuziune reciprocă în sensuri contrare între sufletele popoarelor. Oricâtă pază grănicorească ar fi nu va putea împiedeca transgresiunea peste hotare a unui dinamic suflet colectiv, nu va putea opri radiațiunile unei puternice conștiințe și ideologii, cum nu va putea împiedeca la lizieră nici vrăjmașa vrere a vecinului care încearcă să macine, să destrame conștiința autohtonă.

Un suflet obștesc, viguros, însă, se va ști apăra cu vrednicie împotriva acestor tendințe. Conștiința națională concretizată în indivizi luminați de chemarea lor, va crea la frontiere zone imune în care se vor absorbi năzuințele inamicului, ori vor reacționa cu violența credinței fanatice și a patriotismului înalt, rafinat de sgura egoismului.

Acest rol l-a avut în trecutul Bihariei învățătorul confesional. Zăvorât într-o obscură clădire, dărăpănată, cu acoperișuri deșălate, cu geamuri cari priveau friste și melancolice la trecători, învățătorul confesional a știut să întrețină cu evlavie de preot și cu o îndărătnică credință de mucenic focul dragostei de neam, de limbă, lege și datini. În mîntea lui impregnată cu toate cunoștințele referitoare la neamul său, la România, — primite în preparandiile românești în care ele se distribuiau par'că după un ritual mistic — era lămurită harta etnică și geografică a României de mâine, pe care el apoi o zugrăvea vie în imaginația școlarilor. Istoria Ungaricii era predată, cum scriau gazetele maghiare, ca o anexă a istoriei generale a Românilor. Iar în cântecele și corurile școlare suspinau suferințele și chiuiau izbânzile Românilor.

Administrația ungurească și strașnicii revizori: Orban, Vasadi și Karácsnyi, adulmecau cu sensibili-

tate de copii manualele și corurile interzise și porneau o prigoană păgână împotriva învățătorilor cari nu „erau patrioți“, ori nu dovedeau progres multumitor în limba maghiară.

Să pomenim câteva nume din pomelnicul celor prigoniți: *Gb. Gherdan* din Micherechiu, *Ioan Vereș* din Sănnicolau, *Ambrozie Catone* din Homoroș, *Paul Petre* din Berechiu, *Alexandru Mărcuș* din Pelbarthida, *Gavril Dudulescu* din Girișul Negru, ale căror păcate au fost că au întrebuintat manualele lui Petre Barbu: „Istorieare bisericești“, ori ale lui Tuducescu: „Istoria“, instruiau corurile „Marșul lui Iancu“, „Treicolori“, „Deșteaptă-Te Române“, „Ah! Sabia lui Traian“, „Calcă, Române, plin de mândrie“, etc.

Mai ales învățătorul *Cornel Popoviciu* din Serghiș și *Vasile Teuca* din Tăut, au fost persecutați cu strășnicia ce ți-o impune o mare primejdie națională.

Mi-a fost cu neputință să nu închin aceste rânduri evocatoare în cinstea învățătorilor cari au stat pe baricade ca străjeri gata să înfrunte mizerie, suspendări, femiță, pentru apărarea limbii și răspândirea dragostei de neam.

Tot așa, nu ne putem răbda să nu pomenim de marii dascăli bihoreni: *Alexandru Gavra* din Oradea, directorul preparandiei din Arad, *Atanasie Tuducescu* autor de manuale bune și *Giorgiu Popa* de Câmpeni, un minunat pedagog și organizator al școalelor primare.

È bine să repefăm părerea acestuia despre rolul învățătorului:

„Noi, învățătorii, suntem organe ale lui Dumnezeu, în societate conlucrători: Dumnezeu prin noi lucră în comună și 'n națiune. Când noi avem o întreprindere, nu angajăm de lucrători niscăi slabi și ticăloși, ci alegem pe cei mai de frunte, aceia de cari ni-e drag. Cum s'ar putea dar, să fim urâți lui Dumnezeu, când ne-a chemat la conlucrare, când ne-a ales învățători, adecă de organe lui — și? Au cine este, carele să urnească organele sale? Pentrucă n'a urit Dumnezeu învățătorii, Cristos a pășit în lume ca învățător. Deci recunoaștem, streini de sumeție, recunoaștem cu pietate, că suntem dragi lui Dumnezeu,

noi învățătorii și misiunea sau chemarea noastră este providențială, este o parte din Dumnezeu, ce-L simțim în noi”.

În vârtoarea zilelor de astăzi, când în fiecare din noi se încrucișează tot mai multe cercuri de influențe și încearcă să ne abată dela linia dreptei datorii, nu e de prisos să rememorăm cuvintele lui Giorgiu Popa, să ne pătrundem de valoarea noastră proprie și să ne arătăm adevărate organe ale lui Dumnezeu, prin care vorbesc idealurile etnice și naționale, neprihănite de taina pământului și a societății.

„Care, simțind în sine pe Dumnezeu, se va îndoi de sublimitatea chemării sale învățătoresți?” — întrebăm cu același Giorgiu Popa?

T. Nes

Directorul liceului „F. M. Gojdu” Oradea

Primul meu învățător

Din negura vremii — ai celor treizecișișapte ani scurși de atunci, proiectată în umbra zilelor de bejenie și profilată de zorile reînvierii noastre, așa de straniu conturată îmi apare figura lui Ioan Vezendi azi, când o pioasă recunoștință postumă mă îndeamnă să îi reînviu amintirea cu prilejul întrunirii întregii dascălimi române în orașul nostru.

Era un om uscățiv, probabil mai mult mic de statură, căci nouă, copii mici, nu ne părea de loc înalt, asta poate din cauză că, dacă era bine dispus, glumea mult cu noi. Umbla cam adunat de spate, deși nu avea aere de om bătrân — ulterior îmi dau seama, că nesfârșitele persecuții din partea stăpânirii străine, l’au gârbovit înainte de vreme, sub povara anilor grei. Haina lui era simplă, săracăcioasă chiar, așa cum îi sta bine dealtfel unui dascăl confesional depe vremuri. Avea o față roșcată cu mustăți neîngrijite, iar părul lung i-se lăsa dezordonat pe frunte, nasul vântat, arăta — așa am auzit noi — că îi bețiv, dar noi nu-l judecam pentru asta, poate îi simțeam necazurile, când scos de revizorul ungar din post, pentru a-și alina durerea s’a refugiat la sticlă, singurul tovarăș în părăsire.

Carte multă nu făcea cu noi, dar nici nu avea

cum. Întâi: când era vreme bună nu încăpeam în școală, căci era mică și noi mulți.

Tata 15 ani a strâns bani, din „grâul bisericii” ca să facă școală modernă, căci pe cea veche o tot închidea inspectorul, apoi când a fost gata a luat-o statul maghiar. Toamna ploile defundau drumurile, așa că numai prin grădini puteam trece la școală, dar când creștea apa din vale, formând o mare între școală și casa parohială, apoi eu din fereastră mă uitam cu jale, cum copiii „de dincolo” se duceau la școală, căci plorea vizitiul nu voia să mă treacă nici în spate, nici călare și mă speria cu potopul. Mai mult ne povestea, decât ne învăța. Povestile ne plăceau mai mult, fiindcă nu le întreba, la spunea așa din suflet, de dragul lui și spre bucuria noastră. Zicea, că acolo unde-s munții mari, cu păduri de brad, după Crăciun le-am dus copiilor crengi mici din pomul adus de inger, ca să vadă ce frumoase sunt lemnele acolo, unde locuiesc Românii „ăi mari” — acolo „românul-i domn” și țara e așa de frumoasă; apoi odată, ca trezit din somn, cu un fel de scârbă în gest înfigea bastonul de trestie în harta din părete de parcă voia să o străpungă, aici e Budapesta, capitala... se oprea o clipă, de pe fața ei se citea gândul: „mânca-o-ar focul”. Iarna avea o voce foarte bună, fiindcă din Octombrie până în Aprilie Tria era complet izolată de restul lumii, nici o inspecție nu era posibilă, căci carul gol era tras cu patru boi până în șosea, iar caii erau trimiși „singuri” peste câmp.

De cum s'a gătat cu dispoziția, am început să „învățăm ungurește” și repetam mecanic, fără să pricepem nimic, întrebări și răspunsuri, pe cari și domnul învățător le învăța cu noi dintr'o carte cu douăte galbene.

Dar într'o Sâmbătă după masă, era primăvară, așa mi-se pare pe la 20 Aprilie, eu cred că a presimțit ziua dezorbirii, întră în sală cu fața radioasă și se așează zâmbind la masă, apoi deodată se ridică în sus pe catedră, — pe Andrei Mureșanu l'am văzut în așa ținută pe tablourile cu „Deșteaptă-Te Române” — și așa din senin începe să cânte: „Trei culori cunosc pe lume”; instinctiv toți ne-am ridicat în picioare, privam muți și mirați la el, ca la un apostol. Apoi

a început să ne povestească, ca mai înainte. „Ați văzut voi în toamnă când într-o seară s'a aprins casa cea bătrână acolo în deal (era abia venit nu cunoștea porecla oamenilor) a lui Jurca, a luminat focul până în Dernașoara, așa trebuie să ardă de dragoste inima Românului pentru Român, ca să ne lumineze pe toți. Soarele nostru ala din munții mari, va face odată ca să rodească frumos pământul și atunci întreg hotarul până la Poclusa va fi acoperit de holde galbene de grâu. Vedeti ce senin și curat e cerul, tot așa, ba mai frumos însă e albastrul lui deasupra munților mari și așa ține până unde se varsă Dunărea în mare“. Și ne 'nghesuiam cu toții la celea patru ferestre mici, ca să simțim cerul nostru albastru, care ne acopere pe toți. Așa e și curcubeul roșu-galben-albastru, căci de acolo izvoarește și el dintre munții mari. Iar în vacanță vre-o zece ne-am apucat la drum peste vii până în pădure, ca să vedem de unde vine curcubeul. Ne-am pomenit tot umblând cu seara în cap. Noroc că niște oameni venind dela fabrica din Derna ne-au condus acasă.

După vecernie, în ziua când am învățat „Tricolorul“, m'am furișat în camera de oaspeți, am deschis dulapul cu albături, pe raftul din sus la mijloc ștergările erau prinse cu o fundă lată tricolor, pe japonezi i-am mai văzut stând așa în fața altarelor deschise, cum încremenisem eu în fața tricolorului pe care de mult îl știam acolo, dar puterea sugstivă a unei mari credințe atunci m'a făcut să-l simt și să-l înțeleg. Dascălul Vezendi poate nu avea diploma, dar ce mare suflet de român sălășluia în dânsul.

La examen dascălul Vezendi avea haine negre, care luceau mult mai tare ca ale domnului venit din Oradea. Am cântat cântarea care trebuia strigată tare. — atâta știam noi din imnul maghiar, — dar se vede că a simțit că a simțit că noi știm „Tricolorul“, căci peste două luni s'a prezentat un dascăl nou la fața...

Dr. V. Gherman

Președintele Casei naționale din Oradea

Gânduri, cu prilejul congresului general al învățătorilor

Metropola țării lui Menumorut de odinioară, a fost aleasă loc de întâlnire și sfătuire al purtătorilor de lumină, limbă și slovă românească, din toate unghiurile și plaiurile țării. Timp de 3 zile, Oradea îmbracă haină alacășă, de sărbătoare românească. O sărbătoare rară și mare, o sărbătoare înălțătoare de suflete, o sărbătoare unică, în decursul câtorva decade de ani.

Aici la granița de vest a Țării, în fața chivernisitorilor luminați ai destinelor învățământului, în fața oblăduitorilor devotați ai școlii și ai slujitorilor ei, învățătorii vor da dovadă de solidaritatea lor de corp, de preocupările lor profesionale pentru buna educație a fiilor neamului, de preocupările lor pentru ridicarea cu orice preț și, prin orice mijloace a poporului, de dragostea netărmurită pe care o poartă. Aceluia, care, în anul trecut, li-a spus: *„Dacă soartea nu M-ar fi pus acolo unde sunt, aș fi și Eu în mijlocul vostru“*.

Se impune, ca o necesitate obligatorie, o mică incursiune în realitățile pe cari le trăim și o succintă examinare a stărilor de fapt pentru a fi în măsură să răspundem chemării ce ne așteaptă și gata la datoria ce ni-se impune; la datoria pe care ne-o impune „Țara și Neamul“, la datoria ce ne-o impunem singuri. Prioritatea învățătorului în fruntea educatorilor poporului nu este o pretenție nejustificată. Louis Dumont spune, că atunci când Dumnezeu și Statul au trimis lumii pe învățători le-a spus aceste cuvinte: Mergând în lume, învățați foarte neamurile pământului, luminându-le mințile cu lumina priceperii și înțelepciunii voastre. Iubiți cu toată iubirea sufletului și căldura inimii voastre. Voi să-mi fiți trimișii către copii, favoriții zeilor și ai oamenilor, moștenitori ai paradisiului pământesc și cereesc. Iubiți copiii cu dragoste, învățați-i cu pricepere și povățuiți-i cu înțelepciune. Pe cei leneși și întârziți să-i conduceți cu răbdare neobosită pentru a-i înviora și însufleți. Pe cei iuși din fire, îi veți modera.

Conștiința să vă fie singurul judecător, unde ochiul omenesc nu poate să pătrundă”.

Aceasta este, în câteva cuvinte, chemarea învățătorului. Pentru îndeplinirea ei, i-se cer o mulțime de mari calități. Cu drept cuvânt, învățătorului i s'a urât: puterea și sănătatea lui Hercule, înțelepciunea lui Socrate, dragostea și iubirea de oameni a lui Isus, știința lui Leibnitz și însuflețirea lui Pestalozzi.

Menit să trăiască în mijlocul poporului, învățătorul trebuie să cunoască toate manifestările de viață ale lui, toate sarcinile, nevoile și greutățile lui, tot sbuciumul și aspirațiile lui, pentru a fi în măsură să-i îndrepteze pașii pe cărările cele mai drepte. Înaintea lui stau două lumi: lumea copiilor din care trebuie să facă oameni și lumea oamenilor, din care trebuie să facă cetățeni adevărați ai Statului, oameni de muncă, de cinste și de omenie, demni reprezentanți ai speței umane întru Împărăția Omului și vrednici moștenitori ai împărăției lui Dumnezeu. În fața lui stau două ogoare: școala și statul, pe cari, trebuie să le lucreze după metodele cele mai noi, ale agriculturii umane.

În lumina acestor considerații, în fața obstacolelor conștiințe și inconștiințe, inerente oricărei tendințe de ascensiune, în lupta sa cu întunericul satelor și a minții celor cari nu-l înțeleg sau nu vor să-l înțeleagă, munca izolată a învățătorului era neputincioasă. Ideia unirii într'un singur corp a tuturor învățătorilor, a fost un sol mântuitor. „Ceeace a fost Hercule pentru concepția antropomorfistă a antichității, este pentru noi puterea solidarității de corp” spunea, în Congresul din anul trecut, raportorul „rolului civic al învățătorului”. „În cadrele mândrei noastre Asociații și prin ea, învățătorimea română va ști, nu numai să respingă insinuările nedrepte și să asalteze noi poziții, de unde să apere cu eficacitate interesele școlii și ale poporului”.

Asociația generală a învățătorilor, prin vajnicul ei șef D. V. Ioni, n'a fost avocatul unui corp de nemulțumiți, ci a cerut dreptul unei retribuții echitabile a slujitorilor școlii, dreptul la lumină a poporului român.

Acum, când forul suprem al acestei Asociații își dă întâlnirea aici, la granița de vest, unde în brazedele pe cari le tragem dăm de stânci și bolovani, cei de aici, datori suntem cu o mărturisire a credinței noastre, cu aceeași dragoste și convingere pe altarul neamului, pentru ridicarea și fericirea lui. Pentru apărarea drepturilor noastre, vom strânge rândurile în jurul vrednicilor noștri stegari, în frunte cu neobositul D. V. Ţoni. În învălmășagul steagurilor arborate, ne vom înregimenta, în jurul aceluia pe ale cărui cute stă scris: „Credință și muncă pentru Tară și Rege”. Străjeri neadormiți, vom sta mereu de veghe, cu mâna strășină la ochi, privind spre apus, cu drapelul tricolor înfipt în vârf de catarg, *gata la datorie*.

Onciș Lazăr
 încațător în Talpoș

Solidari în jurul președintelui Ţoni, vom birui!

În preajma marelui eveniment din viața asociației noastre județene, când avem deosebita fericire, de a petrece în mijlocul elitei învățătorimii române trezile în șir, este bine să ne revizuim conștiințele și să ne ridicăm moralul pentru a fi la înălțimea momentului. Mai ales, este nevoie să ne cunoaștem oaspeții, în frunte cu marele nostru conducător, să ne facem măcar o palidă idee de sbuciumul grelelor lupte purtate pentru dreptul la o viață mai bună a școlii poporului și a slujitorilor ei.

Acoste rânduri se adresează mai cu seamă către generația tineretului învățătoresc în sânul căreia și-a făcut loc un curent oarecum ostil asociației noastre și conducătorilor ei, învinuindu-i pe aceștia din urmă că nu ar fi făcut totul pentru ca această generație să fie scoasă din situația precară materială în care se sbate. Învățătorimea tânără trebuie să știe următoarele:

1. Atunci când constituirea învățătorimii într-o asociație generală unitară pe țară, era încă un desiderat, un ideal al unor visători, condiția „sine qua non” a realizării ei a fost: *„numai în frunte cu Ţoni”*.

2. Când asociația învățătorilor români se află la răscrucea de drumuri a destinului său, pe vremea când era înglobată în federația corpului didactic și când anumiți interesați, nu din cei slabi, voiau să o fărâșească în lupte politice pentru satisfacerea unor interese, ambiții și scopuri străine de idealul și interesele superioare ale învățătorimii și ale neamului românesc (sindicalism), dl. președinte D. V. Toni a știut să oprească rătăcirea, spunând categoric: „până aici”.

3. Când luminătorii poporului cu salarii neplătite pe 5—6 luni, erau îndrumați — mucalit — să se arunce în mare dacă n'au ce mânca, președintele nostru, în fața factorului suprem de Stat, a știut să'nfiereze condamnabila inconștientă a potentatilor vremii. Urmarea se știe: răsturnarea unui guvern.

4. Învățătorimea băștinase nu trebuie să uite că modificarea articolului 159 din legea învățământului, se datorește în mare măsură faptului că alesul suflet al marelui nostru conducător i-a înțeles lupta și durerea ce o apăsă.

5. Trebuie să mai știm că hidra politică cu multe capete, asemănătoare balaurului din povești, a văzut și vede în conducătorul nostru unul din marii săi dușmani. De câte ori fiara scoate capul mai îndrăzneț este silită să-și tempereze zelul fiindcă simte pe aproape ascuțișul săbiei fatului-frumos. A scrie și a înșira realizările numeroase ale asociației noastre generale, în frunte cu dl. Toni, este a umplea volume întregi, eu am arătat doar câteva din ele.

Dacă dezideratele corpului învățătoresc și suferințele n'au putut fi deplin îndeplinite, cauza trebuie să o căutăm atât între noi, cât mai ales în afara noastră. Vina o poartă în primul rând politicianismul sec și steril al vremilor postbelice și vai, nu arareori o purtăm chiar noi înșine.

A învinui pe conducătorii noștri de toate relele ce ne bântuie încă, este a învinui poțcoava magnetică de ce nu dă cohesiune pulberii de pucioasă din vasul perientă, cunoscând bine deosebirea adânc structurală a celor două corpuri. De vină este pulberea de usă că nu răspunde chemărilor fluidului magnetic

deslănțuit din potcoavă. Dar în ordinea spirituală, coeziunea este solidaritatea dintre indivizii societății. Un comandant pentru a câștiga victoria, are nevoie de o trupă solidară, însuflețită și cu moralul ridicat. Să căutăm deci să ne descătușăm mintea de prejudecăți, să ne curățim inima și să lăsăm să circule în sufletele noastre fluidul unui magnetism puternic de solidaritate, de luptă și de biruință.

Congresul dela Oradea ne găsește pregătiți pentru ca el să fie o baie sufletească ce purifică, înalță și înfărește solidaritatea. Luptele ce avem de dat vor fi aprige, dar solidari în jurul președintelui nostru iubit, dl D. V. Toni, vom învinge.

N. Negruțiu

Învățător în Sântandrei

Sosirea învățătorilor la Oradea. Străjerii graniței de Vest

Nicăiri, poate, cuvântul străjer nu-și însușește o semnificație mai adâncă decât aici în Oradea, lângă hotarul de veghe al sufletului românesc. Nicăiri cuvântul „strajă” nu are înțeles mai plin de lumină și patriotism ca în cetatea Oradea, popas al spiritualității românești lângă granița de Vest. Lângă linia străvechilor hotare străbune, generația crescută în iureșul marilor sacrificii pentru Unire, vede crescând oastea tinerească a generației de mâine, călită la focul divizei străjerești: „Credință și muncă pentru Țară și Rege”. În cultul faptei și al suferinței părinților lor, cresc în Oradea, cea veșnic românească, legiuni de tineri sub flamura vredniciei străjerești. Poruncile evangheliei celei noi a tinerețului — străjerie — își găsesc aici la îndepărtat, dar mândru colț de țară românească resturi de adâncă și trăinică existență. Tari pe dreptatea și pământul lor, mândri de brava tradiție grănicerească și bogați în comori sufletești ca nici un stăpân de hotar, orădenii vor avea prilejul să-și dovedească odată mai mult clasică lor ospitalitate. mîneacă c., cu prilejul congresului general al învățătorilor români, congres ce cinstește cu sălășluirea

plină de tălc acest frumos oraș, va sosi în mijlocul tinerețului străjeresc trimisul special al M. S. Regelui Carol al II-lea, d-l maior Sidorovici Teofil, adjutant regal. Marele nostru străjer, în dragostea ce-o poartă plaiurilor Țării sale și tinerețului său, caută, atunci când prezența sa nu poate fi de față, să trimită cuvând de indemn și prețuire prin solii Săi. Unul dintre acești apropiați colaboratori ai Regelui nostru, sol de bună-vestire și aducător de cuvânt domnesc la sărbătoarea de duminică este d-l maior adj. Teofil Sidorovici, Secretarul O. E. T. R.-ului.

Condămnat al grupei Măriei Sale Marele Voevod de Alba-Iulia, dinam sufletească al acestei Instituții uriașe ce coordonează azi în țara noastră mișcarea tinerețului român — O. E. T. R.-ul — fiu al brazdei și sufletului românesc svâcnit din glia străbună a Bucovinei, d-l maior Adj. Sidorovici, are solia cea mai indicată să fie purtătoare de cuvânt al M. Sale Regelui.

Prin Comandantul Legiunii județului nostru, d-l prof. director T. Neș, străjerii ținutului Oradiei își vor dovedi mâine căria organizării lor și însușirea cultului față de mai-marii lor. O cinste și o prețuire adâncă se aduce străjerilor locului prin sosirea în mijlocul aceluia comandant mare și iubitor față de străjerii neamului, a d-lui maior Sidorovici. Se cuvine, dar, ca atât comandantii, cât și străjerii școalelor de aci să-și îngemâneze glasurile și ntr-o frățească pornire să ureze solului regal cel mai plin de cutremur „Bun Sosit” care a răsunit cândva pe aceste plaiuri. Căci strălucitul sol, de duminică, prin însăși prezența sa plină de indemnuri, este o mărturie vie a grijei ce se poartă întăririi sufletești a cetădelelor românismului nostru dela granițe. Dar venirea d-lui adjutant regal T. Sidorovici reprezintă și prezența spirituală a Acelaia care L-a trimis aici, a Regelui Țării.

Și pentru Marele lor Străjer, mării și micii noștri camarazi au dovedit totdeauna cea mai adâncă și nețărmurită dragoste. Putea-va fi mâina altfel, decât o sfântă prezență a străjerului la datorie?

Mircea Ispir.

din Serviciul de presă O. E. T. R.

Sosirea d-lui D. V. Toni, președintele Asociației generale a învățătorilor din România și membrilor comitetului central.

Sâmbătă 4 Sept., cu trenul de 12 dinspre București, a sosit la Oradea d-l D. V. Toni, președintele asociației generale, însoțit de membri comitetului central.

În gară a fost întâmpinat de învățătorii bihoreni în număr de câteva sute, cărora li s'au alăturat și congresiștii sosiți în oraș. Corul învățătorilor bihoreni, condus de d-l profesor George Strat, a intonat un impresionant „bine a-ți venit”, iar învățătorii de pe peron au făcut d-lui D. V. Toni o primire entuziastă, ovaționându-l cu multă căldură.

D-l deputat I. Mangra, președintele asociației învățătorilor din Bihor, și d-l Andrei Sorescu, revizor școlar, au rostit câte un cuvânt de salut d-lui D. V. Toni.

Vădit impresionat, d-l D. V. Toni a mulțumit învățătorilor bihoreni pentru frățeasca primire ce i-au făcut și-a declarat că, în congresul dela Oradea, învățătorimea țării va simți mai mult decât în oricare altă parte porunca supremă pentru îndeplinirea datoriei și-și va arăta vrerea dărză de a nu îngădui nimănui să se atingă de hotărârile sfinte ale patriei.

La ora 5 p. m., dinspre Satu-Mare, au sosit d-nii: Lmil Vlasak, președintele învățătorilor cehoslovaci și Iurek Iuroslov, conducătorul generației tinere de învățători, delegați ai învățătorimii cehoslovace la congresul nostru.

În gară au fost primiți călduros de învățătorii bihoreni, d-l I. Nișu salutându-i în numele comitetului de conducere al asociației locale.

În tot cursul zilei de 4 Sept. și în dimineața zilei de 5 Sept. trenurile au adus din toate părțile țării congresiști, care au fost primiți în gară de învățătorii bihoreni și călăuziți pentru cartiruire la internatele și hotelurile din oraș.

**Sosirea d-lui Florian Ștefănescu Goangă,
subsecretar de stat la Ministerul Educa-
ției naționale.**

Duminecă 5 Sept., la ora 10¹/₂, a sosit la Oradea d-l Florian Ștefănescu-Goangă, subsecretar de stat la Ministerul educației naționale, venit să asiste la

Primitoa în gară a d-lui ministru Fl. Ștefănescu-Goangă

deschiderea congresului în numele d-lui ministru Dr. C. Angelescu, care era bolnav.

În gară a fost primit de un însemnat număr de învățători și reprezentanții autorităților din Oradea, precum și de P. S. S. episcopul ortodox Nicolae Popoviciu.

D-l deputat I. Mangra, președintele asociației învățătorilor bihoreni, i-a urat bun venit în mijlocul învățătorimii. Deasemenea d-l D. V. Țoni, președintele asociației generale a învățătorilor, a rostit un cuvânt de salut, iar d-l T. Neș, comandantul legiunii de străjeri din Bihor, a dat d-lui ministru raportul străjeresc.

D-l ministru Ștefănescu-Goangă, în sunetele muzicii militare, a trecut în revistă grupul de străjeri de pe peron, plecând, apoi, în oraș însoțit de P. S. S. episcop Nicolae Popovici și d-l D. V. Țoni.

Serviciul divin.

Congresul s'a deschis printr'un serviciu divin care s'a oficiat la cele două catedrale românești din Oradea.

La catedrala ortodoxă chemarea Duhului Sfânt a fost oficiată de P. S. S. episcopul Nicolae Popovici, răspunsurile fiind date de corul învățătorilor, sub conducerea d-lui profesor George Strat.

La catedrala greco-catolică a oficiat părintele canonic A. Maghiar, răspunsurile fiind date de corul Hubic.

Sosirea d-lui adjutant regal, maior Teofil Sidorovici, delegat al M. S. Regelui.

Cu trenul de 12, a sosit în Oradea și d-l maior adjutant regal Teofil Sidorovici, având misiunea specială de a reprezenta la congresul general al învățătorilor pe M. S. Regele Carol II.

Desa a fost întâmpinat în gară cu un deosebit fast de un mare număr de învățători și străjeri.

Deschiderea congresului. Sedința festivă.

Sedința festivă a congresului general a avut loc în sala teatrului „Regina Maria”, care s'a dovedit necapătoare față de numărul mare al congresiștilor.

Pe scenă, alături de d-l D. V. Țoni, au luat loc:

P. S. S. Episcopul Nicolae Popovici al Oradiei, d-nii :
 Maior adjutant regal Teofil Sidorovici, Fl. Ștefănescu-
 Foangă, subsecretar de stat, A. Maghiar, canonic gr.
 cat., Emil Vlasak, președintele învățătorilor cehoslovaci,

D-l D. V. Toți cu distincții oaspeți în timpul sărbătorii festive

Jurek Iaroslav președintele învățătorimii tinere cehoslovace, Onisofor Ghibu profesor universitar, I. Nisipeanu președintele asociației profesorilor secundari, Pr. Al. Nicoreanu președintele asociației clerului ortodox, Stancu Brădișteanu președintele federației sa-

lariaților publici, Gh. Lungulescu, secretarul Ligii antifirevizioniste, Apostol Culea directorul căminelor culturale ale Fundației „Principele Carol”, Iordan Tacu secretarul general al asociației învățătorilor, I. P. Băncilă prefectul județului Bihor, P. Fodor primarul municipiului Oradea, I. Mangra președintele asociației învățătorilor bihoreni, Teodor Papa președintele „Astrei” V. Gherman președintele Casei Naționale din Oradea, d-na Bogdan Duică președinta asociației învățătoarelor dela școlile de copii mici, d-na Veturia Candrea președinta reuniunii femeilor române din Oradea, D. Dumitrașcu fost președinte al asociației generale a învățătorilor, precum și mai mulți comandanți străjieri, membrii comitetului central, congresiști și ziariști.

La ora 12 $\frac{1}{2}$ d-l președinte D. V. Toni a deschis ședința festivă a congresului, rostind o impresionantă și înălțătoare cuvântare, de o justete, pregnanță energică și tinută literară care-a impus întregii asistențe, cuvântare înfărițată prin aprobarea unanimă a congresiștilor cari au aplaudat inferminabil fiecare pasagiu.

Regretăm lipsa textului acestei rare cuvântări, după stenogramă.

Cuvântarea d-lui președinte D. V. Toni

Asociația generală a învățătorilor din România, organizație profesională care cuprinde pe toți învățătorii din România, își deschide azi congresul general aici.

A ales acest oraș, fiindcă este la granița de apus a țării. A venit aici mii de suflete de pe tot cuprinsul țării, pentru că nicaieri nu vom simți mai mult acea poruncă pentru îndeplinirea datoriei, decât aici.

Totodată, să se audă de aici, că poporul român, prin glasul exponenților săi cei mai autorizați, nu va îngădui nimănui să se atingă de hoțarele patriei.

Oradea și ținutul Bihorului, cuprind locuri de mari și istorice lupte naționale. Vom sta aici două zile cu amintirea eroilor care s'au jertfit pentru neam și țară. Pe dianaintea noastră vor trece figuri de mari români ca: E. G. Gojdu, Aurel Lazăr, Iosif Vulcan, care au sângerat pentru drepturile românești pe aceste plaiuri, ca și figurile de martiri cum sunt Ciordaș

D. V. Ţoni

preşedintele asociaţiei generale a învăţătorilor din România

şi Bolcaş, ucişi mişeleşte şi de învăţători care au fost credincioşi neamului fiind aruncaţi pe lespezile închisorilor pentru că şi-au păstrat neştirbită credinţa pentru neam.

Primul gând al nostru merge către acela, care simbolizează unitatea și țaria neamului. Fericit e poporul român că are azi un rege ca M. S. Carol II. Nu știu dacă în fruntea altui neam mai este un alt rege, care să-și cunoască poporul și să-i știe aspirațiile. Mare animator, îndrumător și sprijinitor al culturii românești, este șeful stafului nostru, la care învățătorimea a găsit totdeauna sprijin și cuvânt de îmbărbătare. Dacă corpul învățătoresc este la locul lui, să nu se uie că aceasta se datorește celui ce a întins mâna lui ocrotitoare, Suveranului nostru. (Strigăte de ura. Intreaga adunare, în picioare, intonează imnul regal).

Ca un semn de dragoste ce ne poartă M. Sa a trimis aici pe d. adjutant regal, maior Sidroviici, să aducă înaltul Său salut.

În aceste clipe de bucurie avem și o durere, lipsa din mijlocul nostru, a d. Ministru Angelescu, care zace tîntuit pe patul de suferință. E de prisos să mai amintim ce-a făcut d.-sa pentru învățămîntul național.

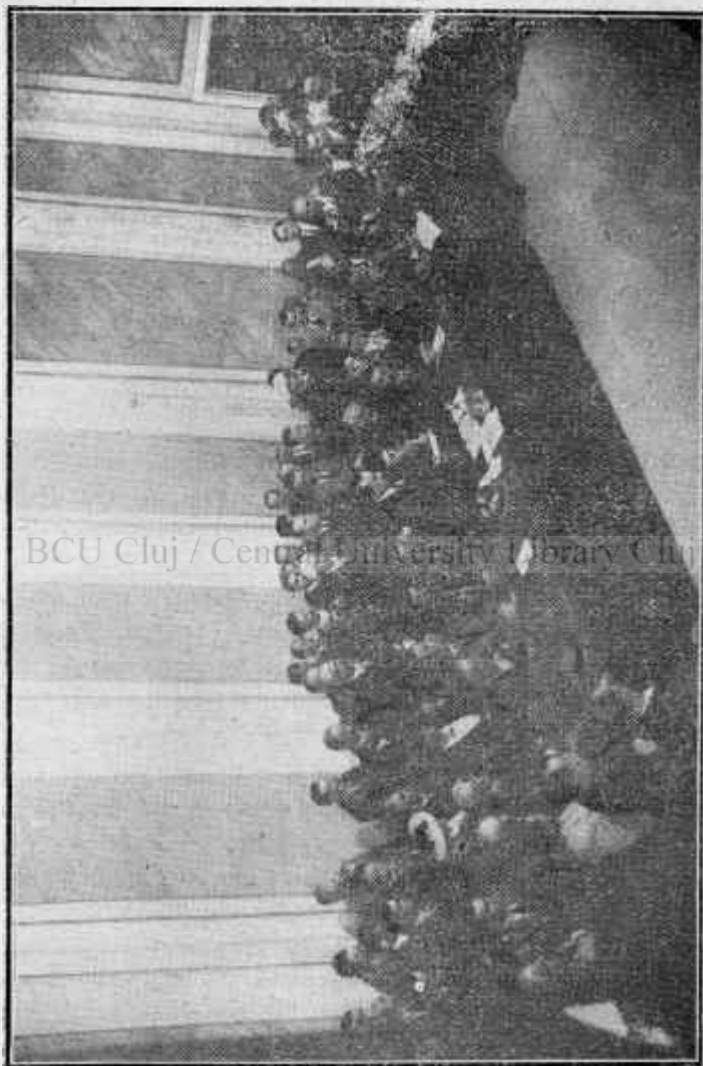
D. Toni salută apoi pe D-nii: Ministru Ștefănescu-Goangă, pe Episcopul Nicolae și pe canonicul Maghiar, reprezentanții bisericii ortodoxe și unite din Oradea, pe d-nii Emil Vlasak și Jurek Jaroslav, primul președinte al asociației generale a inv. cehoslovaci, cel de al doilea secretarul general al acestei asociații, pe pe d. prefect Băncilă, d. primar Fodor și pe toți reprezentanții autorităților și instituțiilor de cultură din țară, prezenți la acest congres.

Atată importanța colaborării asociației învățătorilor cu Frăția ortodoxă română, cu Asociația profesorilor secundari, cu Federația funcționarilor publici și cu toate celelalte asociațiuni profesionale și de cultură din Țară.

Salută apoi pe d-nii: Louis Dumas și George Lapierte, care stau în fruntea Federației internaționale a învățătorilor.

În continuare d. Toni aduce salutul și mulțumi-
rile întregii învățătorimi române, tuturor ziarelor care întotdeauna și cu prilejul acestui congres, au atras atenția factorilor conducători asupra solitudinii ce-o datoresc acestei învățătorimi. (strigăte de trăiască presa).

Mai departe d. Toni mulțumește conducătorilor asociației învățătorilor români din Bihor pentru priceputa organizare și călduroasa primire a congreseștilor.

D-ai președinte D. V. Toni rostind cuvântarea de deschidere

D-sa salută pe reprezentantul armatei, d. general Gheorghieș și arată dragostea pe care învățătorimea o poartă pentru armata țării.

D-sa expune apoi pe scurt problemele de cari congresul va avea să se ocupe.

Prima problemă este aceea a normelor de definitivare și înaintare a învățătorilor.

S'a pus în discuție, în urma celor petrecute la ultimele examene, când învățătorimea a fost palmuită prin felul cum aceste examene au fost făcute. În această chestiune d-sa dă unele norme de care Ministerul Educațiunii Naționale va avea să țină seamă în viitor.

Suntem împotriva acestui examen de definitivat, dar dacă totuși se va crede că el este necesar, atunci vom arăta că examenul de definitivat trebuie să fie bazat pe o cercetare a activității din școală și din afară de școală a învățătorului. El să nu fie examen în care să se ceară un număr oarecare de cunoștințe, care de cele mai multe ori nu au nici o legătură cu adevărata activitate școlară, impunându-se în majoritatea cazurilor subiecte ridicole.

Să nu se numească comisii ilegale, alcătuite din oameni care nu îndeplinesc alte condițiuni decât ale legăturilor lor din Minister. Să se înlăture orice amestec politic. Să înceteze barbaria cu aplicarea acelei prevederi din lege, după care învățătorul căzut la examen de 3 ori să fie eliminat din învățământ. Pentru că nu este nici omenesc și nici drept, ca un dascăl după o activitate de 15 ani să fie aruncat ca un desrădăcinat pe pământul acestei țări.

Vom cere să se dea o mai femeinică pregătire învățătorilor prin școala normală, care să fie mai corespunzătoare, prin numirea la catedrele ei a celor mai buni profesori. Vom cere ca imediat după absolvire, învățătorul să fie pus la muncă și nu după 5 ani de rătăcire ajungând un blazat, un demoralizat, tocmai atunci când prezența lui la catedră trebuie să însemne suflet, elan. Să se găsească din bugetul acesta secătuțit pentru pungi particulare, sumele infime cu care să se sfârșească odată tragedia atâtor mii de învățători.

Statul mai trebuie să aibă grije de perfecționarea învățământului, pentru că dacă până astăzi s'a făcut ceva în această direcție, să se știe că nu oficialitatea ci numai asociațiunea noastră a făcut-o. Statul este dator să înființeze reviste de specialitate, să organizeze:

cicluri de conferințe și cursuri și să trimită pe învățători să cunoască locurile sfinte ale acestei țări.

Să nu se mai încredințeze fără discernământ posturile de control. Omul politic să nu mai aibă amestec la numirea în aceste posturi. Să dispară odată această imoralitate. Să nu se mai vadă oameni cu un trecut care ar trebui uitat, în posturi de răspundere. În învățământul român să froneze meritul și valoarea personală a fiecăruia pentru că numai astfel se va spori prestigiul învățământului național.

O altă chestiune importantă de care d. Țoni, s'a ocupat, este situația materială și morală a școlii primare și a învățătorilor.

D-sa arată situația umiltoare și jignitoare în care se găsesc școala și învățătorii ei, mai ales cei tineri.

D-sa atinge apoi chestiunea știrbirii drepturilor politice ale învățătorilor și preoților, prin noua lege.

Un mare drept moral, spune d. Țoni, ne este amenințat: dreptul politic. Cerem cu toată făria și în deplină unitate să nu ni se știrbească acest drept, pentru că prezența în consiliile comunale și județene a preoților și învățătorilor nu înseamnă interese și avantagii personale; aceasta este o chestiune pentru care luptăm din răspuțeri, în conștiința că suntem necesari în aceste consilii. Pentru obținerea acestor drepturi politice, învățătorii se vor organiza și vor duce o luptă dărză, dar numai pe baze legale și în cadrul ordinii de stat.

În ceea ce privește datoria noastră, o spunem de aici că vom ști să ne-o facem pe deplin, pregătind generațiile viitoare, pentru a face din ele elemente de cinste, muncă, creație și disciplină, într'un cuvânt cetățeni care să-și închine toată munca lor în folosul neamului.

Noi trebuie să ridicăm neamul la acel grad de cultură și desrobire economică pe care o dorește însuși M. S. Regele. Să nu mai fie rob străinilor, toată avuția națională să fie a lui, el să nu se îndrepte pe căi rătăcite către prăpastie, vom, lupta din răspuțeri și nu vom îngădui, ca vre-o idee necurată să-și facă loc în sufletul neamului nostru.

Vom munci și ne vom jertfi din convingerea că prin muncă și jertfă vom adăuga noi valori la patrimoniul neamului al cărui viitor va trebui să fie așa cum ne poruncește trecutul și suferințele noastre de milenii. Atât vom trăi ca învățători, până când ne vom da toată ființa noastră pentru Patrie și Neam.

**Reprezentanții autorităților și asociațiilor
au dat următoarele răspunsuri:**

Cuvântarea d-lui maior Sidorovici, adjulaul regal

„Este o fericire și o plăcere de a mă găsi astăzi în mijlocul D-voastră. Manifestația de astăzi este cu atât mai mare, cu cât ea înseamnă un moment istoric, având misiunea de a răspunde chemării Dvs, care reprezentați o forță în această țară, prin salutul ce-l trimite învățătorimii M. S. Regele.

Vă aduc încă salutul Instituțiilor Regale, a O.E.T.R.-ului și Straja Țării. Este un moment istoric acest congres, fiindcă membrii săi au știut să dovedească cu prilejul manifestațiilor străjeresti, că poartă în sufletul lor acea virtute strămoșească și știu să păstreze acea tradiție sfântă a portului, cântului, graiului și muncii cinstită românești. Dvs. ați reînviat satele și ați luptat să le vedeți acolo unde vrea să le vadă capul statului nostru, M. S. Regele (ovatiuni nesfârșite).

Acest congres servește tuturor ca o frumoasă lecție și tin să vă rog să aveți toată încrederea că un mare patriot are grijă de Dvs. (nesfârșite urale. Adunarea în picioare, ovatiunează pentru M. S. Regele)

Cuvântarea d-lui ministru FI, Ștefănescu-Goangă

D. subsecretar de stat Ștefănescu-Goangă a adus salutul călduros al ministrului școalelor, d. dr. Angelescu, care se găsea pe patul de suferință.

Cu toată dorința d-lui ministru Angelescu -- a spus d-sa -- de a fi în mijlocul dvs, nu a putut să-și acorde această mare plăcere. Rămâne însă cel mai hotărît protector al învățătorilor. Vă asigur că toate dorințele dvs. vor fi satisfăcute cu cea mai mare bunăvoință.

Mai am mandatul de a vă aduce și salutul d-lui Gh. Tătărescu, președintele consiliului de miniștri. Primul ministru a fost foarte mișcat de hotărîrea dvs. de a fi mereu în acțiune,

de a rămâne mereu elementul statornic, plin de veghe ca interesele mari ale națiunii să fie întotdeauna satisfăcute.

În ce mă privește, voi fi totdeauna sprijinitorul dvs, cel mai convins.

Sunt de părere că examenele de definitivat au fost făcute, tocmai pentru ca să nu se aducă nici o jignire învățământului și, cu acest prilej, să se constate puterea de realizare practică pe care o dovedesc învățătorii pentru ridicarea șafelor noastre.

Posturile de control desigur că trebuiesc date după merit și vechime, iar nu după intervenție politică.

În ce privește situația materială, pot să vă spun că, sub acest guvern s'a realizat o îmbunătățire reală.

Cred că această îmbunătățire trebuie continuată în acelaș timp cu opera de asistență socială și medicală. Este un interes superior al statului să continue această acțiune.

Orice guvern conștient de însemnătatea acestor mari probleme nu va putea face decât să continue a da concursul învățătorilor.

Nu am autorizația să vă dau răspunsul asupra modului cum vor fi rezolvate doleanțele dvs. politice. Vă pot asigura, însă, că guvernul nu va uita să vină în ajutorul dvs. îmbunătățindu-vă situația.

Cuvântarea P. S. Nicolae, episcopul dreptcredincios al Orăzii

Onorat Congres,

Cu inima plină de cea mai caldă bucurie particip astăzi — în calitatea mea de păstor al covârșitorului număr de credincioși ortodocși din țara martirizată a Bihariei — la acest marele congres al învățătorilor din țara întreagă. Întâlnirea și petrecerea noastră împreună în aceste clipe simbolizează așa de frumos întâlnirea duioasă și mișcătoare dintre biserică, mama iubitoare, și dintre școală, fiica plecată nu de mult delăsina ei — după ce sub înțeleapta și neînșelătoarea ei poaivă, izvorită din experiențele repetat verificate ale multor veacuri, ea a ajuns la deplină maturitate spirituală.

Cine ar putea acum îmbrăca în haina săracă a cuvântului gândurile multe și bune, simțimintele calde și gingașe, grijile și dorințele fierbinți ale inimilor, care toate bat la poartă conștiinței noastre, cerând ieșirea la lumină?

Noi cei crescuți în școlile smerite și sărace ale bisericii pentru a căror înființare și susținere, în fața prigoanei vânătorilor și ucigătorilor haini de suflete am jertfit și haina de pe noi, uitând de atâtea ori chiar și de elementara podoabă a altarului lui Hristos — suntem copleșiți de bucurie inefabilă constatând astăzi progresele frumoase pe care le-a realizat în atâtea privințe școala românească sub imperiul celor dintâi ani de unitate națională. Suntem încredințați, că aceste progrese constituiesc abia începutul plin de fierbere și neastâmpăr al unei epoci noi de mare înflorire, pe care sunteți chemați să-l desăvârșiți prin munca devotată și jertfelnicia Domniilor-Voastră.

În mijlocul bucuriei praznicului de ascăzi al Domniilor-Voastră, fie îngăduit bisericii să vă facă, în clipele puține pe care le are la îndemână, o rugăminte izvorâtă dintr-o sfântă iubire față de școală și față de binele pe care neamul îl așteaptă dela ea și ca una care V-a dat și în zilele grele, tot ce-a avut ea mai bun. Păstrați cu sfințenie și sporțiți mai departe cu lumini noi zestrea spirituală și scumpă a pedagogiei creștine pe care biserica a dat-o școlii dela începutul existenței sale și care singură este în stare să zidească caractere tari, pe care Regele Țării și Neamul întreg doresc să le aibă.

Numai un învățămint care are la temelie lui stânca de granit a unei concepții creștine despre lume și viață și a unei pedagogii ce se integrează perfect în această concepție, poate să ne dea pe cetățenii fericiți ai României nebiruită de mâine. Numai un învățător în al cărui suflet arde flacăra entuziasmului apostolic aprinsă din flacăra pogorită de sus în ziua cincizecimii, poate aprinde la rândul său sufletul copiilor și prin ei sufletul neamului întreg.

Dumnezeu să binecuvânteze cu prisos și mare spor munca din acest congres al semănătorilor de lumină de pe întreg înținsul Țării Românești.

Cuvântarea părintelui canonic gr. cat. Augustin Maghiar

Biserica, a cărei preocupare exclusivă sunt sufletele, nu poate fi indiferentă față de un congres general al învățătorilor, a căror chemare este să desvolte una dintre cele mai principale manifestări ale sufletului: intelectual, fraged și atât mai vărtos, că dușmanii așezămintelor dumnezeiești, se fo-

loses de toate prilejurile să reimprospăteze mereu teoria de atâtea ori combătută a antagonismului dintre știință și credință.

De altă parte e atât de firesc ca Biserica să se intereseze de învățământ. În virtutea misiunii sale ea încă este un organ de învățământ: „Mergând învățați toate popoarele” a spus Christos, Dascălul Mare, învățăceilor săi. Și, Biserica credincioasă acestei misiuni, nu a încetat și nu va înceta să învețe și nu va înceta să-și accentueze acest drept firesc al ei față de cei ce l-ar contesta.

Secole de-arândul Biserica a deținut — să spun așa — monopolul școlilor. Și precum la toate neamurile, așa și la noi școala — până în timpurile mai noue — s'a adăpostit și a muncit — cum așa frumos se spunea — în umbra bisericii. Din școlile ei, de multeori foarte umile, au ieșit generații de bărbați integri, luminați, pe cari istoria ni-l prezintă ca modele de iubire de neam și lege, dărji apărători ai mșșiei cu arma și cartea și înțelepți îndrumători spre făgășuri noi de lumină și cultură.

Biserica respectă știința. Ea este convinsă, că știința adevărată nu se poate abate dela principiile vecinice pe cari ea le propovăduiește. Ea combate numai știința falsă, ale cărei concluziuni atât de sinistre, distrug cultura și societatea, și constrâng omenirea să-și plece capul în jugul rușinos al unor sisteme sociale și morale, cari abia dacă îl mai deosebesc de animale.

Până când școala românească nu va părăsi idealurile înalte și de valoare eternă, ea ne va feri de acest dezastru și va fi reazimul cel mai puternic al existenței noastre ca neam.

Avem mângâierea să putem crede, că idealismul D-voastre, călăt în focul muceniciei, va fâlfâi biruitor steagul purtat cu atâtea vrednicie, pe care stă scris cu litere de foc „Dumnezeu, Regele și Țara”; și ne vom bucura împreună cu D-voastră când pe lângă recunoștința deplină, veți avea și răsplata atât de meritată. Biserica română unită, în frunte cu Episcopul, vă salută și vă dorește spor la muncă.

Cuvântul delegației învățătorilor cehoslovaci

D. Emil Vlasak, președintele Asociației învățătorilor cehoslovaci, vorbește despre relațiile d-sale cu conducătorii învățătorimii române.

Mica Antantă a institutorilor, pe care o urmărăm, este

aproape realizată. Suntem amicii Franței, atât noi Cehoslovacii cât și dv. Românii și dorim ca Mica Antantă să fie cât mai perfectă, pentruca să garanteze pacea Europei.

D. Emil Vlasak termină strigând: „Trăiască România Mare”.

D. Jaroslav Jurck, președintele tineretului învățătorimii cehoslovace, un foarte distins și foarte bun prieten al României, a rostit următoarea înmăsoasă și mult aplaudată cuvântare, în limba română: Când, acum o lună și jumătate am părăsit frumosul colț al Moldovei, Piatra Neamț, și am petrecut clipele de neuitat între tinerii colegii români, am primit pentru colegii mei cehoslovaci un mesagiu de dragoste frățească, însoțit de urarea de a ne cunoaște mai bine în viitor și întări legăturile noastre. Azi, când mă aflu pentru a doua oară, în vara aceasta, în mijlocul vostru, vă aduc la rândul meu, în numele învățătorimii tinere cehoslovace, nu numai salutări frățești, ci vă mai aduc în numele ei și o promisiune: Noi vrem să lucrăm mână în mână cu voi, să desăvârșim legăturile noastre sub iubiiții noștri conducători, d. președinte Toni și d. președinte Vlasak, cu acești doi conducători și cu frații jugoslavi, vrem să lucrăm la un loc pentru binele patriei comune, care este Mica Înțelegere. Dar noi vrem ca ceea ce hotărîm, astăzi aci să devină fapt, să nu rămână numai simple vorbe. Prietenia cehoslovacă-română există de secole. A fost consfințită prin jertfele comune în timpurile grele, și această prietenie este adânc înrădăcinată în inimile noastre și nimeni nu o poate slăbi.

Vrem să lucrăm în liniște și în acest scop întindem mâna frățească oricui vrea să lucreze cu noi la fel. Nici noi și nici voi nu vrem dela nimeni nimic. Dar nici altora nu avem de dat nimic. Ce este al nostru, noi vrem să-l păstrăm cu sfințenie, fiindcă este o moștenire sfântă. Și noi învățătorimea cehoslovacă tânără ne asociem din toată inima la frumoasa voastră lozincă: *Nici o brazdă de pământ*. Vrem ca congresul vostru de astăzi să fie prima verigă și primul imbold pentru conducătorii noștri, ca să nu mai întârzie cu nici o clipă ceea ce dorim cu toții: Mica Înțelegere învățătorescă, mică numai cu numele, în schimb deosebit de puternică și durabilă ca organizație. În sensul lozincii noastre, încredere pentru încredere, inimă pentru inimă, iubire pentru iubire.

Învățătorimea tânără cehoslovacă salută astăzi, prin mine.

congresul vostru, și vă urează spor la lucru. Trăiască Mica Înțelegeră învățătorescă. (Furtunoase și prelungi aplauze).

Cuvântarea d-lui Dr. I. P. Băncilă, prefectul județului Bihor

Pământul și cetățenii Bihariei, primind astăzi pe semătorii de lumină ai țării, întrunți în congres, spre a desbăte probleme de acută actualitate care frământă acest corp de elită, se simte onorat și se bucură că are un prilej fericit de a-și exprima sentimentele alese pe care le nutrește față de școala românească.

Se cunoaște îndeajuns importanța școlii în viața unui popor și îndeosebi rolul determinant al școlii primare care imprimă cele dintâi caractere în tiparul sufletesc al copilului.

Educația primită în primul laborator sufletesc, trasează linia de conduită a generațiilor care în prima fază sunt nădejdea zilelor de mâine, apoi elita conducătoare a neamului.

Conducătorii acestui laborator, D-voastră, învățătorii, aveți rolul de a forma suflete vrednice și de a răspunde în fața istoriei de avalanșa unor fapte al căror motor este omul și a cărui structură sufletească este dependentă de Dvs.

Nicăieri, ca la frontieră, școala nu ocupă supremul primat în viața unui Neam. Aci unde se ciocnesc două civilizații deosebite, unde dușmăniile sunt mai accentuate și unde se înregistrează o serie de particularități, școala românească a format o graniță de suflete menite să fie chezașia permanentă a stabilității noastre pe aceste locuri.

Conștiința noastră n'a sesizat numai rolul hotărîtor al școlii, ci și greutățile imense cu care ea are de luptat la frontieră. Ne facem un punct de onoare din a sublinia cu aceasta ocaziune sărbătorească, și aceasta nu ca un gest de suprafață, ci dintr-o înaltă convingere, faptul că am sprijinit din răspunerii, școala primară, focarul radiator de cultură, morală și românism aci la frontieră.

În ultimii ani s'a impus, ca un Imperativ de prin ordin, o profundă politică de construcții școlare, de dotare a școlilor cu material didactic și de plasare a tinerilor învățători cu flăcări în priviri, entuziaști, de a căror nevoie se simte încă mare lipsă. Comandantul suprem al acestei politici constructive în oborul culturii naționale, d-l ministru Angelescu, a găsit în noi, aci în cea mai râvnită parte a țării, colaboratorii doriți și înlăptuitorii chemați.

Printr'o colaborare armonioasă a organelor administrative și celor școlare s'a ajuns ca, în ultimii ani, județul nostru să fie împânzit de realizări trainice, care vor sta mărturie peste timp.

Dacă acestea sunt sentimentele și atitudinea noastră față de școală românească, nu putem decât să ne exprimăm satisfacția că județul nostru participă cu dragă inimă, la solemnitatea de astăzi, că se unește trainic cu năzuințele înalte ale învățătorimii române, spre a desăvârși acea mult dorită unitate sufletească a neamului.

Regretând că timpul nu vă permite, ca mai multe zile să vă avem oaspeți nu numai în localitate, ci în alte părți ale județului, care v'ar oferi un foarte bogat material de studii și informații la elucidarea problemelor satului românesc pentru a cărui înălțare vă jertfiți,

doresc ca debaterile congresului D-voastră, să aibă loc într'o atmosferă de ridicată tensiune spirituală și de cea utilă și caracteristică solidaritate pe care ați dovedit-o întotdeauna.

Cuvântarea d-lui P. Fodor, primarul municipiului Oradea

Precum credincioșii, în preajma Sărbătorilor Împărătești se adună la Sfintele altare pentru a să împărtăși cu Sfintele Taine, ca astfel cu sufletul curățit să sărbătorească, așa și D-voastră V'ați adunat aci, în pragul noului an școlar ce începe. Nu din ordin V'ați adunat aci din toate colțurile scumpei noastre Patrii, ci din chemarea tainică a sufletului, pentru a Vă împărtăși împreună cu idealismul sfânt al patriotismului, în ciuda tuturor neajunsurilor cu care Vă luptați, a indiferentismului pe care-l înfrunțați, conștiinți fiind de apostolatul care Vi-se impune în ziua când ați trecut pragul Școlii Normale.

Aceste congrese, asigură „unitatea gândirii profesionale, unitatea de simțire a D-voastră, precum tot ele atrag atenția opiniei publice și a factorilor de răspundere din Stat spre instituția fundamentală, marele laborator unde se formează membrii națiunii, școala poporului”.

Acest congres, trebuie să aibă ca rezultat și satisfacerea doleanțelor juste și indiscutabile ale învățătorimii, care față de vitregia tratamentului la care este încă supusă, și-a păstrat

cazul și și-a încordat puterile istovite pentru a da suflet din sufletul Său, lumină din lumina ei, fără preget și fără preocupare, ea însăși topindu-se zi cu zi în focul sacru și imens a luminii și a patriotismului răspândit de ea, având în fața ochilor un singur gând: „ridicarea celei dintâi școli a neamului, care este chemată să făurească sufletul tineretului țării, pentru ziua grea de mâine”.

Domnilor Colegi, sunt fericit făcând și eu parte din corpul învățătorilor, că în numele Consiliului Municipal și a Urbei Oradea, Vă pot ura :

„Fiți bine-venți la noi”.

Cuvântarea d-lui Siancu Brădișteanu, președintele federației salariaților publici

Onorat Congres,

În numele Federației generale a asociațiilor profesionale de salariați publici, aduc Asociației D-Voastre generale, salutări frățești, precum și sinceră admirație pentru bogata ei activitate, atât pentru Corpul învățătoresc, dar mai ales pentru interesele supreme ale Statului.

Aduc de asemeni mulțumiri eminentului D-v. președinte D. V. Toni, pentru activitatea ce desfășoară, împreună cu ceilalți conducători ai organizațiilor funcționarești, pentru rezolvarea tuturor problemelor de ordin comun și general.

Pentruca D-v. să fiți perfect orientați, dați-mi voie să Vă aduc la cunoștință, că dela 29 Noiembrie 1936, toate organizațiile funcționarilor publici formează, în mod formal și oficial, un „Front unic”.

Comitetul de conducere al Frontului unic se compune din: președintele Asociației generale a profesorilor universitari, președintele Asociației generale a profesorilor secundari, președintele Asociației generale a învățătorilor, președintele Asociației generale a Clerului ortodox, președintele Asociației generale a întregului Corp P. T. T., președintele Federației asociațiilor și sindicatelor C. F. R. și președintele Federației generale a asociațiilor profesionale de salariați publici.

Trebue să punem odată capăt tuturor ilegalităților.

Frontul unic a întocmit și o tabelă de salarizare, care înlătură nedreptățile și absurditățile salarizării de azi.

Frontul unic a făcut deasemeni toate diligențele ca, până

la normalizarea și armonizarea salariilor, să se suprimе cel puțin ultima curbă de 10 și 12,50%, care a fost pusă în anul 1933. însă numai asupra unor categorii de salarii, cruțându-se altele.

Trebuie să dispară cât mai repede această împărțire a Corpului funcționarilor publici, în privilegiați și năpăstuiți. Sperăm că această curbă nedreaptă și odioasă va fi suprimată cel mai târziu pe ziua de 1 Octombrie a. c., cu atât mai mult, cî scumpețea traiului, azi excesivă, reprezintă o curbă indirectă de mai mult de 20% față cu prețurile traiului din 1932. Sunt necesare 425 milioane, dela 1 Octombrie până la 1 Aprilie. Incasările Statului au depășit prevederile bugetului pe lunile Iulie și August, iar d. Cancicov, ministrul finanțelor, ne-a promis toată sollicitudinea.

Grație frontului unic, vor trebui să dispară cât mai curând și încercările unora, din fericire puțini la număr, care ar vrea să desființeze asociațiile profesionale ale funcționarilor publici.

După cum se știe, aceste organizații sunt protejate de legi și sunt foarte utile, nu numai pentru funcționarii publici, dar mai ales pentru interesele superioare ale Statului.

În prezent se încearcă dizolvarea puternicei Federații C. F. R.

Frontul unic va trebui să roage Guvernul, ca cererile de dizolvare a asociațiilor noastre, persoane juridice, să se rezolve numai prin justiție, iar nu pe cale excepțională administrativă, prevăzută de lege numai în cazuri de extremă urgență și pentru fapte foarte grave contra bunelor moravuri și contra siguranței Statului, ceea ce nu este cazul Federației C. F. R.

Funcționarii publici din România sunt cei mai devotați fii ai Patriei și Neamului nostru românesc și cei mai devotați slujitori ai Majestății Sale Regelui și ai Dioastiei noastre Regale.

Organizațiile funcționarilor publici sunt la înălțimea misiunii lor profesionale și naționale.

În fruntea lor stau organizațiile Corpului didactic și ale Corpului profesesc.

Toate asociațiile sunt în prezent unite și solidare, constituind o formidabilă armată de forțe tehnice și morale, care lucrează perfect în vederea intereselor superioare ale Statului și ale Neamului nostru românesc.

Un singur lucru nu trebuie să uităm.

Mântuirea noastră stă în noi înși-ne, în solidaritatea noastră deplină.

Trăiască învățătorii României.

Cuvântarea d-lui Apostol Culea, directorul căminelor culturale

Fundația culturală regală „Principele Carol”, răspunzând invitației, ține să fie prezentă alături de celelalte instituții de stat și de inițiativă particulară pentru cultura poporului.

Poate că ar fi nimerit azi să fie în mijlocul dv. să vă salute acela care este purtătorul de cuvânt al M. S. Regelui în munca culturală la sate prin fundații, d. prof. Gusti, dar cum d-sale i s'a dat sarcina să înfățișeze geniul și energia românească în cadrele expoziției internaționale dela Paris, un colaborator, în lipsa din țară a conducătorului, reprezintă așezăminte regale la acest congres.

Am venit aci nu numai să omagiez munca dv. de desinteresată conlucrare întru împlinirea gândurilor auguste ale Intemeietorului — căci 80 la sută din conducătorii căminelor culturale sunt învățători — dar să și găsim împreună căile de întrepătrundere a instituțiilor crescute una din alta: școala și căminul cultural.

Increderea noastră este mereu sporită ori de câte ori descoperim în rândurile dv., colegi cari s'au deprins să lucreze pentru comunitatea sătească, cu toate problemele ei, în căminele culturale, sau se înrolează ca voluntari în munca de vară a echipelor culturale, sau ca să adâncească rostul căminului în sat, să străduesc o iarnă întreagă să aducă oameni de suflet din alte părți și specialiști să țină școală țărănească de luni de zile, numai noi știm cu câte osteneți și jertfe nerăsplătite! Iar la capătul acestui elan nobil cheltuit, poate că nu-i așteaptă nici vizita, cu, s'au fără mulțumiri a vreunui organ școlar, întrecere, să constate că îndatoririle au fost cu prisos împlinite.

Cuvântarea d-lui Dr. T. Popa, președintele „Astreii”.

Faptul, că congresul general al învățătorilor în anul acesta se ține la Oradea, la frontiera de Vest a Țării noastre, echivalează cu o manifestație de solidaritate națională-româ-

nească, menită să fortifice și mai bine țăruii graniței noastre pe veci trasate.

Stând în fața congresului învățătorilor români, îmi reamintesc câte asociații învățătoarești pe timpurile de bejenie pentru neamul nostru se înființau sub egida vechei asociații culturale „Astra” din Sibiu. Aceste asociații învățătoarești alături de „Astra” activau pentru ca să scoată țărânimea noastră din bezna pricinuită de nedreptatea vremurilor trecute și de părginirea păcătoasă a stăpânilor ei de pe vremuri.

Învățătorii, alături de preoții noștri, erau și au rămas luminătorii satelor noastre. Există și astăzi problema satului românesc, care preocupă și Statul și aproape toate instituțiile noastre culturale, printre care se numără și „Astra”.

Această problemă însă este în funcție și de concursul neprecupețit și desinteresat al învățătorului, care este totdeauna pe teren, aflându-se astfel permanent în ipostaza de propagandist cultural.

„Astra” lucrează la înfăptuirea unui plan cultural și național dealungul graniței noastre de Vest pentru a trezi la o conștiință mai românească pe acei români, cari în timpurile de restriște pentru neamul nostru s'au înstrăinat de portul, obiceiul și graiul românesc.

Desigur, că acest plan măreț de ordin cultural și național-românesc, fără concursul desinteresat al învățătorului român, nu s'ar putea realiza.

Iată de ce bătrâna „Astra” culturală din Ardeal, prin mine salută cu îndoită bucurie și însuflețire congresul general al învățătorilor români, dorindu-i mult spor la lucrările congresului, pentru binele țării noastre.

Cuvântarea d-nei Veluria Candrea, președinta Reuniunii femeilor române

Domnule Președinte, onorat congres,

Oradea a îmbrăcat haină de sărbătoare. Corpul didactic primar din întreaga țară își ține azi congresul anual aici, în orașul nostru. Consider inspirație fericită ținerea lui aici, în acest oraș de frontieră, unde avem nevoie de cât mai multe mișcări culturale și de afirmare națională, unde frământările zilnice ne dau inspirație și dorul de muncă și străduință.

În reprezentanța Reuniunii Femeilor Române am venit

și eu să vă aduc salutul de bun venit și să vă urez să vă simțiți bine în mijlocul nostru, ca și într-o familie mare, care vă asigură toate considerațiile și dragostea.

Am venit cu o deosebită bucurie să asist la desfășurarea acestor solemnități naționale și culturale, la baza cărora stă morala și credința străbună, pavăza de totdeauna din trecut și din viitor, a neamului nostru contra tuturor relelor și intemperțiilor cu care a trebuit să țină piept.

Doamnelor și domnilor, noi, femeile petrecem cu atenție toate acțiunile și mișcările din corpul învățătorimei, deoarece femeia și învățătorul sunt atașați sufletește și sunt doi factori determinanți în aranjamentul vieții familiare și mai târziu a vieții de Stat, deoarece dela ei ia întâile învățături, nădejdea vieții și a zilei de mâine — copilul — cetățeanul de mai apoi. Abia leșt din alintările de pe brațele calde și și iubitoare ale mamei, copilul trece sub îngrijirea pedagogică a învățătorului, care tot atunci intră în bună parte și în drepturile părintești asupra copilului. Doar nici mama nu are emoții mai mari când aude întâiul cuvânt de pe buzele odorului ei drag, ca și cum pândeste învățătorul bun, întâilele silabe legate în cuvinte și propoziții rostite de micul său discipol. Și în viața nici unui copil, nu există autoritate mai mare decât învățătorul din clasa Ia primară, de a cărui persoană aproape pe fiecare om, îl leagă cele mai plăcute și adeseori cele mai dulcose amintiri. Iată deci, pe scurt, legătura dintre femeie, respectivă mamă și învățător.

În baza acestei legături, am venit azi la acest congres ca să asigur învățătorimea română de pretutindeni, că femeile și mamele române vor fi întotdeauna demne conducătoare ale copiilor lor și vrednice colaboratoare ale D-voastre în educația copiilor și vor ști să contribuie cu pricepere și dragoste, nu numai la propășirea familiei, ci și a neamului și a scumpei noastre patrii.

Sunt convinsă că numeroasele problemele ce se vor discuta în acest congres, vor găsi soluțiunile practice de realizări și doresc ca hotărârile ce le veți lua să aibă un viu răsunet la forurile competente și înrăuriri favorabile și binefăcătoare asupra educației tineretului și binelui public.

Mai dorim și așteptăm ca învățătorimea română să planteze în sufletul copiilor sentimente de dragoste și iubire față de Dumnezeu, de țară, de neam și de rege. Să-i pregătească

să fie elemente viguroase și sănătoase pentru studiile de mai departe, din care să se formeze cetățeanul conștient și loial al țării.

În numele Reuniunii Femeilor Române din acest oraș și dela această grantă, salut onor. congres și urez spor la muncă și rezultate frumoase.

Cuvântarea d-lui deputat I. Mangra, președintele asociației învățătorilor din Bihor

Țara Bihariei — cum îi zicem noi bihoreni — care vremelnic a fost subjugată stăpânirii maghiare de tristă memorie, iar astăzi pe veci alipită Patriei mamă, România, a îmbrăcat haina de sărbătoare, pentru a primi pe iubiții și scumpii oaspeți veniți din toate unghiurile țării.

Au venit în mijlocul nostru delegații misionari ai culturii românești ca să ne cimenteze în crezul nostru apostolic și pentru a ne da un imbold nou în lupta de rededeșteptare națională.

Noi, dascălimea din cel mai oropsit colț al țării, avem marea fericire de a avea în mijlocul nostru cele mai proeminente personalități ale vicții noastre publice, cărora le exprimăm adâncă noastră recunoștință și zicem: „Bine a-ți venit”.

Iar vouă apostoli ai țării, scumpe surori și scumpi frați veniți din toate unghiurile țării în frunte cu distinsul și iubitul nostru președinte, D. V. Toni, deasemenea vă spunem un frățesc: „Bine a-ți venit pe meleagurile noastre”.

Iar ctitorilor școlii românești, prin proeminenții reprezentanți, le transmitem omagiul nostru de recunoștință și sincerul nostru salut, rugându-i să mențină și pe mai departe această ctitorie și să dea ascultare revendicărilor noastre susținute de Asociația Generală a învățătorimii, care sunt comune cu revendicările întregului corp didactic din țară.

Învățătorimea bihoreană dorește congresului general care se ține azi și mâine la Oradea, spor la muncă și o reușită deplină.

I. Mangra

președintele asociației învățătorilor din Bihor

Onorat Congres,

Înaintașii noștri din acest județ, s'au perindat pe aceste plaiuri și au activat pentru propășirea, mărirea și înflorirea poporului nostru dela această graniță de

vest a țării, au dus o luptă de adevărați eroi, pentru a ține trează conștiința națională la această graniță etnică a poporului românesc.

Județul nostru s'a alipit pe veci la Patria Mamă prin contractul pecetluit cu sângele mucenicilor și martirilor săi, în care a fost deosebit de bogat.

Acești mucenici și martiri ne imploră, ca să păstrăm cu sfințenie moștenirea ce ne-au dat-o.

Iar noi, dascălimea dela această graniță a țării, declarăm solemn că vom păstra și desvolta această nespus de prețioasă moștenire.

Pentru a ne ține de acest angajament, declarăm că vom munci cu devotament în ogorul ce ne-a fost încredințat și facem legământ sfânt că vom rămâne credincioși devotați școlii și culturii naționale, prieteni și sfătuitori buni și cinstiți ai poporului românesc, apărători și păstrători ai tradițiilor și credinței strămoșești, călăuziți în tot ce vom gândi și înfăptui, de iubire de Patrie și Tron, astfel ca să formăm la această graniță de vest a țării stânca de granit a conștiinței naționale românești, peste care nu vor putea trece niciodată valurile dușmanilor.

Ajutați în această grea muncă de imboldul ce Domniile Voastre ni-l dați cu prilejul participării la acest congres, praznicul cel mai de seamă pentru noi, învățătorii bihoreni, facem solemn jurământ: „Așa să ne ajute Dumnezeu!”.

Au mai roșit cuvântări:

L. Nisipeanu, președintele asociației profesorilor secundari din România: Își exprimă bucuria ce o simte de câte ori se găsește la congresele învățătorimii. Relevă apoi lupta pe care a dus-o totdeauna alături de învățătorime pentru dreptele ei revendicări profesionale, morale și materiale pentru o prefacere a pedagogiei în școala noastră primară. D-sa încheie urând congresului succes.

Părintele Al. Nicoreanu, președintele asociației clerului ortodox: „Aduc salutul frățesc al preoțimii ortodoxe din țară, care se simte mândră și mulțumită de școala primară, plecată din tinda bisericii cu ceaslovul în mână, prin invitația ce ni s'a făcut de a participa la acest congres.

În ce mă privește personal și ca exponent al preoțimii voi face tot ce-mi stă în putință pentru a desăvârși cimentarea sufletelor noastre și a întregului neam românesc. De unirea și dragostea pentru binele poporului român atârnă viitorul lui, de care însuși șeful bisericii noastre strămoșești, I.P. S.S. patriarhul Miron este preocupat. Când în fruntea acestui neam stă un rege cititor de biserică și de școale, de talia M.S. Regelui Carol II când corpul profesesc caută să-i citească gândurile pentru a i le înfăptui, suntem datori să privim viitorul cu încredere.

În aceste sentimente, doresc congresului sărui la lucru, iar d-lui D. V. Toni izbândă pentru valorificarea tuturor năzuințelor corpului didactic primar, a cărui țintă trebuie să fie același cu a preoțimii ortodoxe, adică: România a Românilor.*

General Gheorghies, în numele armatei.

Gh. Lungulescu, în numele Ligii antirevizioniste.

D-na Bogdan Duică, în numele asociației învățătoarelor dela școlile la copii mici.

Sedința festivă a luat sfârșit la ora 4 p. m.

După sedință, reprezentanții autorităților și delegații oficiali ai asociațiilor județene au fost invitați la banchetul dat în onoarea congresiștilor de către asociația învățătorilor bihoreni, în saloanele Halei comerciale, unde au luat parte 400 congresiști.

La sfârșitul banchetului au toastat: d-l ministru Ștefănescu-Goangă pentru M. S. Regele Carol II; d-l maior Sidorovici pentru corpul didactic; d-l Th. Iacobescu, președintele asociației învățătorilor din Cetatea-Albă, pentru d-l C. Angelescu, ministrul educației naționale și d-na Cleopatra Teodoru, învățătoare în București, pentru d-l președinte D. V. Toni.

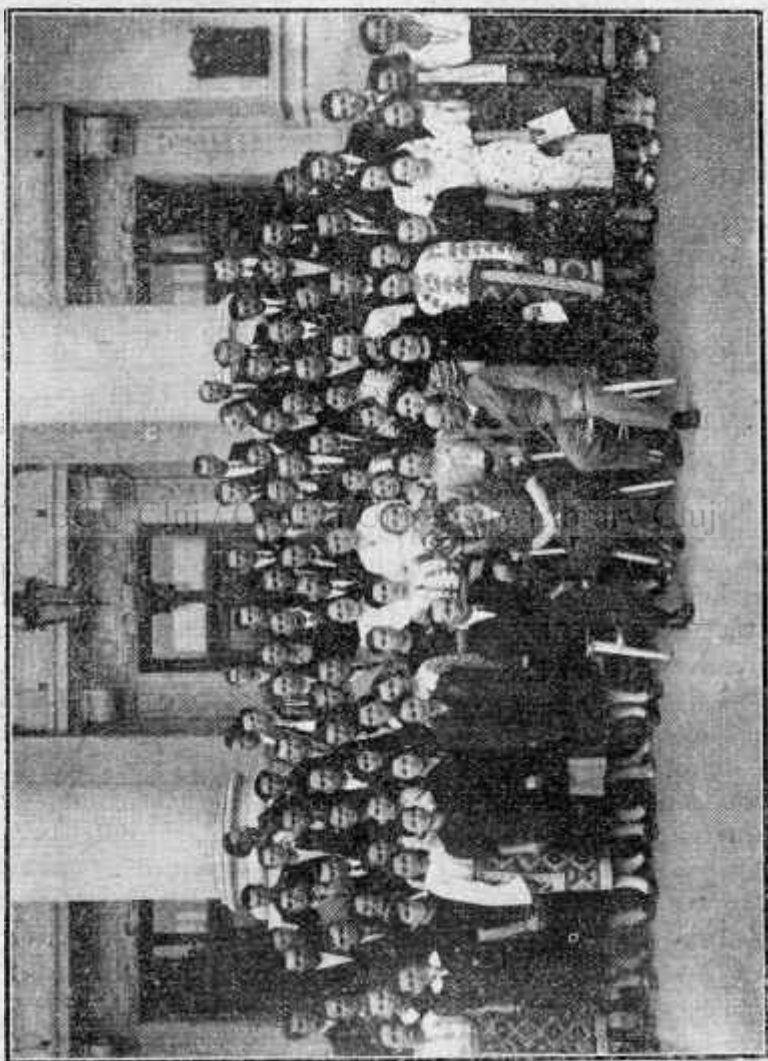
În după masa zilei de 5 Sept., congresiștii au vizitat instituțiile publice mai de seamă din Oradea.

Festivalul artistic dat în onoarea congresiștilor de către Asociația învățătorilor din Bihor.

În seara zilei de 5 Sept., Asociația învățătorilor din Bihor a dat, în sala teatrului „Regina Maria”, un frumos festival artistic în onoarea congresiștilor.

Și de data aceasta sala teatrului a fost neîncăpătoare față de numărul congresiștilor.

La festival au luat parte și notabilitățile din Oradea, în frunte cu P. S. S. Nicolae episcopul Orăzii.

Corul mustrărilor biboroni

În tot cursul festivalului a asistat și d. l. președinte D. V. Ţoni.

Programul festivalului a fost împărțit în trei părți:
I. Imnul regal, cor mixt de Eduard Hübsch;

Doamnele buzele mele, cor mixt de Gavril Muzicescu ;
Lăudați pe Domnul, cor bărbătesc de Gavril Muzi-
cescu ; Leagăn verde, cor mixt cu soli ; Trandafir de-

Delegația învățătorilor bucovineni în sala teatrului, la festivalul artistic.

pe răzoare, cor mixt ; Idilă bihoreană, cor mixt ; Bă-
trânețe, cor mixt cu solo, toate de Sabin V. Drăgoi.

II. Roma și Bihorul, poem istoric de George Bota.

declamat de d-ra Florica Crișan (Roma) și d-l Deleanu Ioan (Bihorul).

III. Chemarea, cor mixt de Sabin V. Drăgoi: Sub steagul cel sfânt, poezie de Mircea Rădulescu, recitată de d-ra Cornelia Pop; Lugojana nouă, cor mixt de Filaret Barbu; La fântână, cor mixt de Augustin Bena; Lae chiorul, cor mixt; Crișana, cor mixt, ambele de Sabin V. Drăgoi; Noaptea (serenadă), cor mixt de Delcasso. C. Meitert; Hotare, poezie de Radu Gyr, recitată de d-l Vasile Bucur (la insistența publicului d-l Vasile Bucur a recitat și o poezie originală închinată d-lui ministru al educației naționale, Dr. C. Angelescu); Doina, cor mixt de Sabin V. Drăgoi.

Corurile au fost executate de corul învățătorilor bihoreni, fondat la 3 August 1937, format din peste 100 învățători și învățătoare.

Conducerea muzicală a avut-o d-l George Strat, profesor de muzică la Școala normală de stat din Oradea, care a izbutit să câștige întreaga admirație a publicului.

D-l I. Mangra, președintele asociației învățătorilor bihoreni, a mulțumit d-lui profesor Strat și coriștilor, felicitându-i pentru succesul obținut la acest debut al corului.

D-l profesor G. Strat a fost călduros felicitat și de către d-l D. V. Toni, președintele asociației generale a învățătorilor și îndelung ovacionat de selecta asistență.

Dezbaterile congresului

Luni 6 Sept., ora 9^{1/2} a. m., în sala teatrului „Regina Maria”, d-l D. V. Toni a deschis ședința de lucru a congresului.

D-se a citit răspunsul telegrafic al d-lui ministru Dr. C. Angelescu la telegrama ce i-a fost expediată din ședința festivă a congresului, cu acest text:

„Regret foarte mult că fiind bolnav în pat nu pot lua parte la congresul învățătorilor la Oradea.

Sunt însă cu tot sufletul în mijlocul d-v. și asigur pe toți învățătorii de toată dragostea și sollicitudinea mea.

Voi susține întotdeauna cu toată tăria și cu toată

convingerea dreptele revendicări ale acestui select corp de elită care a adas și aduce serviciu țării și neamului nostru.

Prieten v'am fost, prieten vă sunt și prieten vă voi fi totdeauna.

Deasemenea d-l Toni a cerut congresului aprobarea să expedieze o telegramă d-lui ministru al instrucțiunii publice din Cehoslovacia, spre a exprima bucuria învățătorilor români pentru participarea la congresul nostru a celor doi distinși delegați, Emil Vlasak și Jurek Jaroslov.

„Cei 3000 învățători români adunați în acest congres sunt fericiți de a fi avut în mijlocul lor pe reprezentanții învățătorilor cehoslovaci și sunt hotărâți a face tot ce le stă în putință spre a cimanta prietenia celor două popoare aliate, pentru a ne cunoaște reciproc”.

Trecându-se la desbaterea ordinii de zi, d-l președinte Toni a insistat asupra metodei ce trebuie întru trebuință în timpul lucrărilor congresului. A propus ca discuțiile să fie concentrate, cuprinzând numai esențialul pentru a se putea epuiza ordinea de zi în termenul fixat, iar discuția să se facă în mod urban, fără excese de limbaj.

După această introducere, a dat cuvântul d-lui Iordan Tacu, secretarul general al asociației generale, raportor la problema examenelor de definitivat și înaintare.

Raportul d-lui Iordan Tacu, secretarul g-ral al asociației învățătorilor d i n R o m â n i a

Din cercetarea dezideratelor trimise de asociațiile județene rezultă, în ce privește definitivatul și înaintarea, următoarele concluziuni:

Suprimarea examenului de definitivat o cer trei județe: Hunedoara, Satu-Mare și Sălaj.

Examenul de definitivat să fie considerat ca examen de înaintare și deci să-l dea numai cine voește, e părerea asociației Cetatea-Albă.

Definitivarea să se facă la fața locului printr-o inspecție specială, făcută de o comisie formată din profesori de școală normală, inspectorul școlar și dele-

gatul Asociației generale, o susțin județele: Someș-Bacău și Dâmbovița.

Examenul de definitivare să se țină la fiecare județ, cere Târnava-Mică, iar la școala normală, unde a învățat, județul Ilfov.

Examenul de definitivare să se facă la sfârșitul cursurilor de pregătire pe care le-ar urma învățătorii într'un an sau doi, il cer învățătorii din județele Odoorheiu și Tutova.

Inscrierea la definitivat să fie facultativă — când e pregătit — cere Râmnicu-Sărat.

Majoritatea asociațiilor s'au pronunțat deci, că examenul de definitivat e necesar. Unele îl cer însă să se țină pe județe — dar cele mai multe la regiune.

Examenul să se țină de toți cei ce au 3 ani serviți efectiv.

Comisia de examinare pentru definitivat să fie formată din profesori din regiune — nu ca azi din profesori străini de regiune.

Din comisie se facă parte și delegatul Asociației generale.

Toate cer o programă a examenului de definitivat. Dintre probele date de candidați să nu fie nici una eliminatorie.

Media la examenele de definitivare să fie 6.50.

Să se admită corigență la examen. Condițiile din actuala lege să se reducă la $5 - \frac{2}{3}$ și în ce privește frecvența, 65—80%. Examenul să fie ferit de orice fel de influențe, în special politice și pentru aceasta Ilfovul cere ca până la definitivat învățătorul să nu facă politică. Nici un fel de taxe să nu plătească. Învățătorul să depună examen de 4 ori și dacă nu reușește nici a 4-a oară, să rămână provizoriu cu drept la gradații și pensie.

Înaintarea să se facă în mod automat.

Regulament special pentru examene.

Scutirea de orice taxă de examen.

Programă analitică.

Cursuri legale.

Delegatul Asociației generale să participe la examene.

Cursuri de perfecționare. Academia pedagogică. Activitatea practică a învățătorului. Licențiatilor universitari să li se dea gradul I. Inspekția specială să se termine cu 6 luni înainte de ținerea examenului de înaintare.

Media dela inspekții să intre în calcularea mediei generale a examenului, care să fie minimum de 6.50.

Discuția dezideratelor

După ascultarea raportului d-lui secretar general, d. președinte Toni dă cuvântul congresiștilor, cari doresc să discute aceste chestiuni de o importanță vitală pentru învățătorimea română.

D. Alexandru Popescu-Bory, din jud. Gorj susține că examenele de definitivare și înaintare ar periclită însăși existența învățătorilor și pledează pentru abrogarea lor.

D. Nicolae Groza-Bacău, spune: „În discuțiile ce au avut loc în adunările generale ale asociațiilor județene asupra definitivării în învățământ, părerile au fost mult împărțite. Învățătorii sunt împărțiți în două tabere: unii sunt pentru definitivare prin examen, dar printr'un examen cu totul altfel reglementat decât cel de astăzi, iar alții sunt pentru desființarea examenului înlocuindu-l cu o inspekție specială Eu unul sunt pentru desființarea examenului. Examenul de definitivare, așa cum se dă astăzi, nu este decât reeditarea examenului de capacitate. A fi chemat învățătorul la definitivare, după 7—8 ani sau 10 ani chiar dela terminarea școlii normale, spre a fi interogată asupra materiilor principale ale programei acestei școli, este o absurditate. Oricât de bine ar fi făcut și reglementat examenul de definitivare, el nu are rost. În vederea examenului este deci necesară întocmirea unei comisii alcătuite dintr'un profesor de pedagogie, un inspector școlar și un delegat al asociației județene respective. Această comisiune să meargă, la cererea învățătorului, spre a-l examina în fața locului.

Jumătate zi învățătorul să lucreze în clasă, predând din 3—4 obiecte principale și 2—3 dexterități;

în cealaltă jumătate zi, să i se cerceteze activitatea extra școlară. Pe baza procesului verbal încheiat de această comisiune, învățătorul să fie definitivat fără altă formalitate sau examen“.

D. Alexandru Sabău—Sălaj se asociază aceleiaș păreri.

D. Nicolae Cristea spune: „Congresul, anul trecut, s'a pronunțat pentru menținerea examenului. Cu toți am putut constata rezultatele examenelor date în anul curent, examene pe care congresul din anul trecut le-a susținut. Aceste rezultate pledează pentru desființarea examenului.

D. Constantin Florea—Iași este de părere contrară. „Examenele“ — spunea d-sa — „sunt necesare, dar să fie drepte și să se facă după alte norme. Lucrările scrise să fie în legătură cu activitatea noastră dascălească și cu înfăptuirile cerute de școala românească. Cartea pentru interpretare să fie aleasă, să nu fie scrisă anapoda sau compilată după diferiți autori străini. Să se desființeze probele practice la examenul de gradul II-lea. Dacă nu se poate, învățătorilor candidați să li se dea timpul indispensabil de jumătate oră pentru a medita. Notarea minimă pentru admitere, să fie uniformă la toate probele.

Media parțială și cea generală să fie 6. Să se admită corigența. Comisiunile să funcționeze pe lângă școlile normale și la ele să se prezinte absolvenții respectivi.

Să se desființeze taxele de examen, dacă nu, eșalonate după cele trei probe și plătite ulterior prin stafele de salariu. Media dela inspectia specială să se admită la cea generală. În actuala formare a comisiunii, să intre și revizorul școlar respectiv din fiecare județ, ca unul care cunoaște pe fiecare candidat, și statul său personal.

D. Constantin Modavici—Doroboi a conchis: „examenul este încă multă vreme necesar în viața școlii românești și noi nu vrem desființarea lui, ci reformarea moravurilor de cari se lasă călăuzit examinătorul. Învățătorul este și va fi cărturar, este și va fi muncitor. Învățătorul se poate pregăti la orice examen, el cere numai intrarea în legalitate. Să se înlăture po-

litica, să nu se facă persecuții politice, ci o soluție adevărată. Aceasta să pornească dela noi și numai dela noi.

Să se facă o programă analitică a examenelor. Comisiunea să fie formată numai din profesori de școală normală.

După terminarea acestei din urmă discuții, d. președinte Ţoni anunță congresul că d. Vlasak, care pleacă imediat la gară, trebuie să părăsească congresul.

Congresiștii ovaționează pe colegul cehoslovac prin aclamații: „Trăiască d. Vlasak!” Trăiască asociația învățătorilor din Cehoslovacia! Trăiască Cehoslovacia!”, aclamații la cari d. Vlasak răspunde: „La revedere la Praga și la București”.

După această întrerupere, se continuă discuția asupra problemelor abordate.

D. Prodan-Vaslui este de părere că s'a discutat mult, dar nu s'a făcut nimic. Este o nedreptate ca învățătorilor să li se aplice un regim special în ce privește valoarea diplomei lor.

Diploma de profesor, bunăoară, nu poate fi anulată decât numai prin justiție pe când diploma de învățător este anulată prin faptul că învățătorul, dacă este respins la examenul de definitivare, este scos din învățământ.

Este o absurditate ca un învățător care timp de 4—5 ani a crescut copii unui sat, să fie respins la examenul de definitivat pe motivul că nu este bun învățător.

D. Mateescu-Prahova, este pentru menținerea examenelor. „Nu ne putem da vot de blam”, — spune d.-sa — „în fața opiniei publice, refuzând controlul de perfecționare. Căutăm doar ca examenul de maturitate să se facă la fața locului și media generală de trecere să fie cel puțin 6”.

D.-l Mircioiu-Oradea, este pentru examene, cari determină selecționarea și sporesc prestigiul corpului învățătoresc. Comisiile examinatoare să fie onorifice, pentru a nu se mai îmbulzi elementele slabe.

D.-l Pop Sabin-Sălaj, cere ca să se înființeze pentru învățători instituții de înaltă cultură, căci dacă

un inginer silvic, care se ocupă cu creșterea copacilor, are nevoie de studii superioare, cu atât mai necesare sunt ele pentru cei cari cresc suflete.

D-l Pătrescu-Hunedoara, vorbește în acelaș sens.

D-l Coroiu-Turda, propune să se formeze o comisie din sânul asociației generale care să alcătuiască programa analitică a examenelor.

D-l Curpănar-Bacău, arată că propunerile în legătură cu inspecțiile speciale nu se pot aplica atâta vreme cât politica se amestecă în viața școlară. Crede că ar fi mai bine ca examenul să fie făcut pentru fiecare învățător în parte, la locul unde și-a desfășurat activitatea.

D-l Cosma-Satu-Mare, se declară în favorul examenelor însă e de părere ca învățătorii căzuți de 3 ori la examen să nu fie eliminați din învățământ, ci menținuți ca titulari provizorii.

D-l Vasiliă-Cernăuți, vorbește convingător în acelaș sens.

Unul dintre vorbitori afirmând că dela congresul dela Iași, unde s'a pus chestiunea reformării normelor de definitivare, problema nu a progresat niciun pas, d-l președinte Toni a răspuns prompt la aceste acuzațiuni neîntemeiate:

Nu este adevărat că dela congresul din Iași problema n'a progresat, dimpotrivă ea a înregistrat progrese considerabile.

S'a obținut modificarea legii, în sensul ca examenul de definitivare să poată fi dat după trei ani de serviciu efectiv și candidatul să se poată prezenta de patru ori și nu de trei ori, cum era înainte. Astfel, au fost admiși la examen cei cari căzuseră în 1935. Adevărat este că terenul îl câștigăm încet, dar înaintăm spre rezolvarea definitivă a problemei*.

D. Nicolae Suciu-Tg. Mureș, propune reformarea radicală a învățământului primar. Este nevoie de academii pedagogice și ca să nu se formeze mai mulți învățători decât trebuiesc țării, nu avem nevoie de control politic, ci de control de specialitate.

Cuvântul d-lui președinte D. V. Țoni

D-l președinte D. V. Țoni a recapitulat sintetizând opiniile exprimate de delegații asociațiilor județene, apoi a rostit următoarele:

„Am fost acuzați, mai cu seamă de organele Ministerului educației naționale, că nu am fi suficient de pregătiți pentru misiunea noastră. Respingem cu toată energia această acuzațiune. După publicarea rezultatului ultimelor examene, chiar opinia publică s'a alarmat, întrebându-se dacă viitorul copiilor se află în mâini competente. Asociația a apărut demn onoarea învățătorilor.

Am arătat că acest rezultat nu poate fi real, deoarece într'unele din județe au căzut 80 la sută iar în alte județe au trecut 80 la sută dintre candidați.

Ori, este inadmisibil ca învățătorii dintr'o regiune să fie mai bine pregătiți decât colegii lor din alte județe. Vinovată de acest dezastru este concepția birocratică a organelor Ministerului educației naționale. Nu se ia în considerare activitatea desfășurată de învățător în cei trei ani, nici greutățile pe cari le întâmpină când funcționează într'un sat minoritar. Deci, concepția legii este greșită. Comisiunile sunt alcătuite numai pentru avantajele financiare pe cari le au membrii lor. Astfel se întâmplă că unii din aceștia încasează din punga învățătorilor taxe de câte 40.000 lei. Sunt inspectori la minister, figurând la diferite comisii, încasează anual câte 300.000—400.000 lei. Trebuie să se renunțe la obiceiul de a pune pe inspector președinte de comisie. Trebuie să se elimine obiceiul de a trimite învățătorii protejați de diferiți oameni politici la comisiunile din alte județe. Nu este admisibil ca învățătorul să fie examinat de alte persoane decât cele cari cunosc condițiunile locale. Subiectele cari s'au dat candidaților, la ultimul examen, sunt cu totul nepotrivite.

Ar trebui ca învățătorul candidat să fie întrebat asupra chestiunilor cari permit să se vadă felul lui de gândire, de vorbă și de sinteză. D. ministru Angelescu a relevat odată, cu sinceritatea care îl caracterizează și pentru care îi suntem recunoscători, că un candidat

a fost obligat să analizeze „Miorița” din punct de vedere estetic, iar un altul a fost întrebat cât cântărește creierul unei muște. —

Trebuie abandonat sistemul lucrărilor eliminatorii. Comisia să stea de vorbă cu candidatul asupra chestiunilor actuale. Nimeni nu poate să susțină serios principiul eliminatoriului, atunci când se știe că la București, 800 de teze au fost corectate de un singur profesor, într-o singură zi, care profesor privea lucrările prin prizma specialității sale.

Trebuie să se țină cont de lucrul principal și a-nume activitatea socială a învățătorului, care singură are valoare din punct de vedere a consolidării sociale a neamului.

De ce este obligat învățătorul să facă premilitărie, străjerie și cooperatie, dacă cunoștințele obținute în această direcție nu contează deloc la examen?

Trebuie să protestăm împotriva amestecului politicianismului primejdios și murdar, în chestiunile școlii. Să se termine odată cu intervenționismul politicienilor la examenele învățătoresți.

Nu noi suntem vinovați, ci aceste concepții greșite trebuiesc făcute responsabile de rezultatele dezastruoase ale examenelor ce s'au dat în ultimii doi ani. Pregătirea și examenul de capacitate trebuie să fie serioase și atunci nu mai avem nevoie de examene de definitivare. Dacă însă statul ar fi de părere că aceste examene trebuie menținute, trebuie să fim ascultați și noi învățătorii, atunci. Acest examen să se dea în baza activității școlare, eliminându-se impedimentele șicanatorii la admiterea candidaților. Cerem deci ca, comisia de examen să fie alcătuită din profesorii școlii normale din regiunea respectivă.

Nu cerem ca examenul să fie gratuit, deoarece munca intelectuală trebuie să fie recompensată. Dacă Ministerul impune examenul de definitivare ca obligatoriu, să suporte și cheltuelile acestuia.

Statul nu are nevoie de doctrinari în fruntea școlilor, ci de elemente active, creatoare și transformatoare de suflete. Cerem ca în viitor la toate comisiile

de examinare, să avem câte un reprezentant al asociațiunii noastre profesionale.

Imi dau seama că acest program nu se va putea realiza ușor și în curând. Noi însă nu vom înceta lupta, chiar dacă el s'ar realiza treptat și încet.

Este o absurditate ca învățătorul nereușit la examen, să fie dat afară din învățământ. Cei în drept, să privească această problemă și din punct de vedere social. Statul nu are nevoie de nemulțumiți, de revoltați și de elemente de dezordine. Eu unul, nu sunt pentru altfel de perfecționări în învățământul primar, cari angajează bugetul statului la noi cheltueli, în acelaș timp când sunt 6000 de învățători fără post. Întâi trebuie să fie plasați aceștia și numai pe urmă ne putem gândi la academii pedagogice, la cursuri de specialitate și la alte perfecționări necesare, dar cari nu sunt atât de urgente ca mărirea salariilor și plasarea acestor învățători șomeri”.

D-l președinte Toni a cerut congresului să desemneze din sânul său o comisie care să sintetizeze dezideratele învățătorilor.

Congresul a desemnat în comisie pe următorii învățători: Ștefan Radu (Ardeal), Paul Jumanca (Banat), I. Marcu (Bucovina), D. Coman (Muntenia), Sfetea (Basarabia), Florea Rădulescu (Oltenia), Herdeu (Moldova), și Pușcașu (Dobrogea).

D-l D. V. Toni a dat apoi cuvântul d-lui Ștefan V. Radu, vice președintele asociației învățătorilor bihoreni, raportor la problema situației morale și materiale a școlii și învățătorului.

Raportul d-lui Ștefan V. Radu, vice președintele asociației învățătorilor bihoreni

Faptul că astăzi un învățător puțin cunoscut este raportor al arzătoarei probleme a situației morale și materiale a școlii și învățătorului, problemă prezentată în congresele anterioare cu toată competența de către fruntași ai asociației noastre generale, se datorește exclusiv atenșianii larg binevoitoare, omagiului — dacă vreți — ce d-l președintele Toni și Comitetul Central au ținut să aducă

asociației învățătorilor din Bihor, pentru ospitalitatea frățească ce s'a năzuit, din toate puterile, să ofere tuturilor congresiștilor.

În cele câteva minute ce mi s'au acordat înainte de prezentarea dezideratelor asociațiilor județene cu privire la această problemă de covârșitoare importanță, am socotit potrivit — fiindă această problemă urmează să fie desbătută acum în toată plenitudinea ei — să stărui asupra categoriceii replici date ieri de către d-l președinte Toni, în cursul strălucitei cuvântări de deschidere, celor cari ar insinua că învățătorimea este preocupată în prima linie de situația sa materială, din moment ce această chestiune a fost pusă la ordinea de zi a celor 7 congrese de până acum, ale asociației generale.

S'ar părea, la prima vedere, că învățătorii urmăresc, în rândul întâi, un mai bun trai material. Că astfel, ei ar crede în dominația economicului asupra culturalului, spiritualului. Că învățătorii s'ar dovedi, astfel, fanatici închinători ai vițelului de aur.

Aceasta, fără îndoială, ar constitui pentru învățători — făcitori prin excelență de valori spirituale — o îngăduire netă, categorică a chiar rațiunii lor de a fi, din moment ce prin preocupările lor permanente ar vâdi credința în atotputernicia economicului, a materiei, asupra spiritului.

Adevărul, însă este cu totul altul și trebuie rostit răspical: învățătorul n'a fost niciodată rob al preocupărilor de ordin material. Niciodată n'a stabilit între factorul economic și cel cultural, alt raport decât cel de interdependență, socotind că o mai bună stare materială înlesnește faptele de cultură și la rândul ei, o înaintată stare culturală are salutare repercursiuni în viața economică.

Atât și nimic mai mult.

El însă, învățătorul, prin exemplul propriei sale vieți, a dovedit că, personal având o soluție materială deplorabilă, a putut crea în foarte multe cazuri nebănuite valori culturale, dând pilduitoare exemplu de totală abnegație.

Adevăr mai este că învățătorul și-a înfrățit destinul său cu al școlii. Învățătorul este — cum unanim se recunoaște — sufletul școlii. Între învățător și școală este un

paralelism perfect, indisolubil, similar paralelismului psiho-fizic din lumea animală.

Așa fiind, învățătorul a constatat, de îndelungată vreme și cu multă strângere de inimă, că situația materială a școlii sale este dintre cele mai rele, că la noi, cu sutele sunt școlile întretinute acum, aproape de jumătatea secolului XX, cum s'a întretinut prima școală românească a lui Gheorghe Lazăr, rămasă de pomină, în timp ce vecinii noștri au școli compet moderne, cum vor avea prilejul să vadă în orasul Zlin, colegii ce vor merge mâine în excursie, în Cehoslovacia.

Și a mai constatat învățătorul că situația sa materială nu se deosebește de cea a școlii.

Salariul de neagră mizerie, care nu-i poate permite să-și procure o haină, casă și hrană omenească, necum cele necesare pentru hrana sa sufletească, mai ales azi când i-se pretinde să fie enciclopedie ambulată — au dovedit-o cu prisosință ultimele examene — și în același timp cel mai de seamă factor de îndrumare și cu mare răspundere în sat, în noile condiții de viață.

În fața acestei situațiuni, învățătorii au formulat, în congresul asociației generale ținut la București, în 1930, o serie de revendici care privesc la situația materială a lor și a școlii. De atunci le-am formulat, ca un leit motiv, în toate congresele care au urmat, căci aproape nimic nu s'a schimbat din situația inițială.

Astăzi, învățătorii au credința fermă că nu greșesc învederând opiniei publice și factorilor de răspundere din stat, precara situație materială a școlii, rămasă în multe locuri — cu un secol înapoi, precum și a învățătorului, care, se știe, a fost surprins ustâmpărându-și foamea cu merindea din traista școlarului său și — dus de mizerie și desperare — aruncându-și trupul tânăru sub roțile locomotivei.

Acesta este tâlcul adânc al pretinsei goane a învățătorului după bogății materiale, acuzație respinsă cu atâta energie eri de d-l președinte Ţoni.

Cu această introducere, pe care vă rog să n'o considerați drept o expunere de motive — comitetul central socotind inutil să se mai reediteze motivele pufernice ce îndrituiesc menținerea acestei probleme la ordinea de zi,

— prezintă Onoratului Congres dezideratele formulate de asociațiile județene în adunările lor generale din acest an.

A) Situația materială a școlii

I. Modificarea neîntârziată a decretului — lege pentru organizarea comitetelor școlare din 1920, ca fiind cu totul anacronic.

II. Menținerea instituției comitetelor școlare, instituție care s'a dovedit utilă pentru stimularea inițiativelor particulare.

Comitetul școlar să administreze următoarele venituri :

a) cota de 14⁰/₀, mărită la 20⁰/₀ și socotită din totalul veniturilor comunei, ordinare și extraordinare. Această cotă să se perceapă odată cu impozitele statului prin organele fiscalului și să se centralizeze la comitetul școlar județean, care o va repartiza în mod echitabil școalelor din județ. În comisia care face această repartizare să fie membru și președintele asociației învățătorilor din județ.

Această cotă se va repartiza numai școalelor primare de stat.

b) cota de 1/3 din venitul cârciumelor, care să se majoreze la 1/2.

c) o cotă de 1⁰/₀ din beneficiul întreprinderilor comerciale și industriale.

d) venitul terenurilor de cultură, cu care să fie împroprietărite toate școalele.

e) o cotă de 1⁰/₀ din orice donațiune făcută către instituțiuni sau persoane.

f) cota parte din venitul unui timbru cultural ce ar urma să se aplice pe toate actele în legătură cu școala și învățământul.

g) subvenții dela stat și județ.

h) ajutoare sau donații dela particulari.

III. Actele de gestiune ale școlii să fie scutite de taxele de timbru.

IV. Comitetul școlar — care trebuie să funcționeze pe lângă fiecare școală primară de stat — să fie format din :

directorul școlii care să fie de drept președinte :

doi învățători aleși de colegii lor, dintre cari unul va fi secretarul comitetului :

perceptorul fiscal, casier al comitetului ;

doi părinți de copii de vârstă de școală, desemnați de consiliul învățătorilor școlii.

V. Comitetul școlar județean să fie prezidat de un învățător detașat dela post. În delegația permanentă a comitetului școlar județean, președintele asociației învățătorilor din județ, să fie membru de drept.

Personalul administrativ al comitetului școlar județean să fie format din învățători detașați dela post.

Statul să acorde anual o subvenție Comitetului școlar județean pentru ajutorarea comitetelor școlare sărace.

VI. Școala primară să fie totdeauna pusă în fruntea tuturor preocupărilor administrației comunale.

B) Situația materială a învățătorilor

I. Salariul inițial al învățătorilor nu mai poate rămâne, ca până acum, de bățjocoră : 2200 lei.

Învățătorul trebuie să înceapă cu un salariu de 4000 lei lunar.

II. Înaintarea în grade și gradații, după îndeplinirea condițiilor legale (examene și stagiu), să se facă automat, cu plata salariului respectiv la începerea anului bugetar.

III. Integrarea învățătorilor în salariul convenit după legea de armonizare a salariilor din 1927.

IV. Ridicarea celor două curbe de sacrificiu aplicate — chipurile excepțional — salariului învățătorilor.

V. Unificarea salariilor învățătorilor rurali și urbani, prin acordarea sporului de chirie și scumpete și celor rurali.

VI. Gradația militară să se acorde tuturor învățătorilor de origine etnică română, care au luat parte în război.

VII. Învățătorilor începători să li se acorde o primă de instalare la posturi egală cu de trei ori salariul lunar.

VIII. Să se plătească de către stat suplinitorul

învățătorului în concediu de boală și al învățătoarei în concediu pentru naștere.

IX. Pensionarea învățătorului să se facă la 30 ani de serviciu, indiferent de vârstă.

X. Să se desființeze taxele ce se percep de la învățători la examenele de definitivat și înaintare.

XI. Să se acorde învățătorilor 3 permise gratuite pe C. F. R., N. F. R. și S. M. R. spre a călători în timpul vacanțelor, pentru a-și cunoaște bine țara.

XII. Copiii de învățători să fie scutiți de plata taxei școlare la școlile secundare și superioare, și să fie primiți cu precădere la școlile normale.

XIII. Să se mărească ajutorul familiar și să se plătească pentru toți copiii.

XIV. Să se dea învățătorului asistență medicală și acces în sanatoriile statului.

XV. Învățătorilor cari activează în pregătirea premilitară să li se acorde o reducere de 75% pe C. F. R., iar în timpul concentrărilor solda convenită gradului.

XVI. Să se plătească sporul prevăzut de art. 158 din lege învățătorilor ce funcționează în localități cu populație eteroglotă.

XVII. Termenul școlii să fie arendat numai învățătorilor cu preț simțitor redus.

XVIII. Să se plătească o indemnizație învățătorilor când sunt chemați să se deplaseze din comună în interesul serviciului.

XIX. Sechestrele puse pe salariul învățătorului să nu atingă mai mult decât 1/5 din salariul de bază.

XX. Învățătorii să nu mai fie lăsați în urma tuturoz salariaților statului, aceasta având o gravă repercusiune, asupra moralului lor.

C) Situația morală a învățătorului

Este în funcție de: a) pregătirea ce i-o dă școala normală; b) Faptul dacă primește post mai curând sau mai târziu după terminarea școlii normale; c) Felul cum este privit la examenele ce trebuie să depună, ca învățător; d) Felul cum este tratat de organele de control; e) Salarizare și f) concursul ce primește din partea celorlalți factori de răspundere din stat și sat.

Cea mai gravă repercusiune asupra moralului învățătorului o are însă, menținerea învățătorimii, cu îndărătnicie, într-o inegalabilă mizerie de ordin material, care-i reteză avântul, îi secătuește puterea de muncă și-l scoate din luptă mult înainte de a se fi apropiat de biruință asupra forțelor nefaste ce înlanțuesc în întunec populul nostru.

*
*

D-l președinte D. V. Toni, după citirea raportului, a dat toate lămuririle, arătând demersul pe lângă ministrul educației naționale pentru îmbunătățirea situației morale și materiale a învățătorilor. D-l ministru a promis că cel mai târziu până la 31 Octombrie, curba de sacrificiu asupra salariului va fi suprimată.

Statul trebuie să procedeze imediat la armonizarea salariilor, pentru că în situația de azi, învățătorul nu poate să mai trăiască. În ceea ce privește art. 158, asigură că el va fi respectat în întregime, plătindu-se sporul de salar de 50 la sută.

Pentru redactarea dezideratelor s'a instituit următoarea comisiune: raportorul Ștef. Radu (Oradea) Nicurii (Iasi), Marca (Bucovina), Chiajna (Dobrogea), Cristea (Arad).

D. Toni a declarat apoi că dreptul învățătorului de a fi ales în consiliile județene și comunale, nu va fi știrbit. În acest scop asociațiunea generală se va adresa direct d-lui prim-ministru Tătărescu.

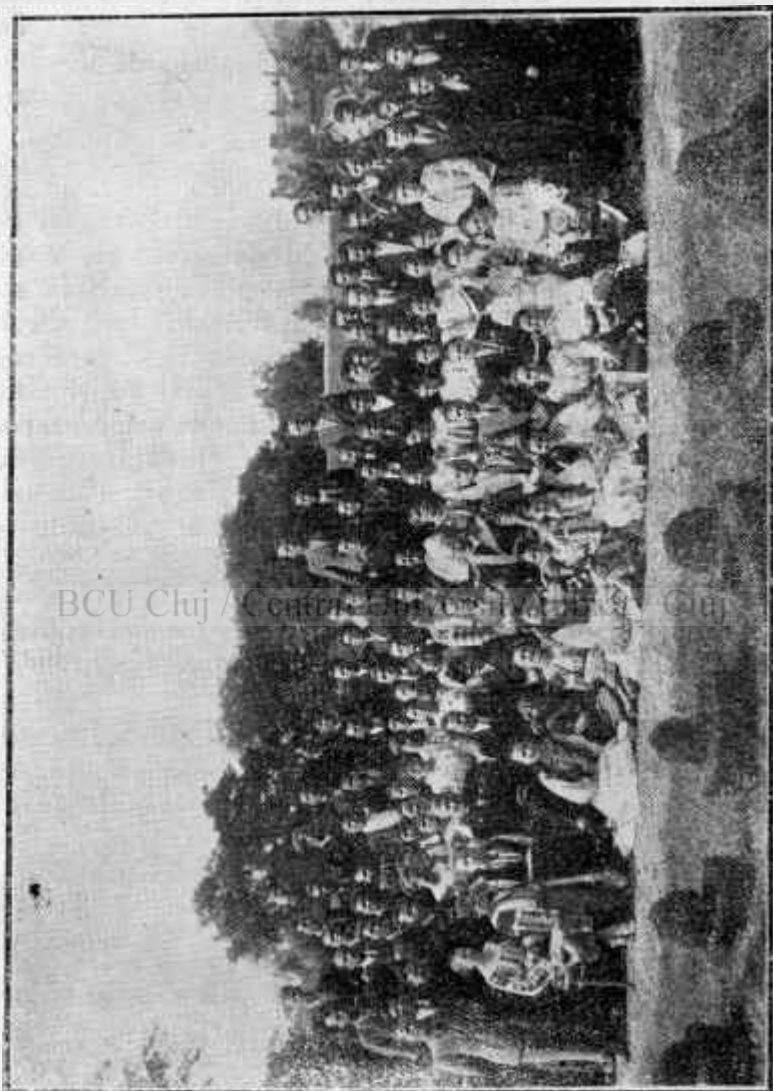
O altă problemă importantă este accia a transferărilor. În legătură cu această chestiune, d. Toni a spus că va continua acțiunea începută, în sensul ca să primeze interesul familiar și nicidecum notarea la inspecție, cum s'a făcut până acum.

Sedinta de lucru a congresului a luat sfârșit la ora 2 d. a.

În după marea zilei de 6 Sept., congresiștii au vizitat băile Felix și Episcopești.

D-l președinte Toni a făcut o vizită la Academia teologică ortodoxă, unde a fost așteptat de corul învățătorilor bihoreni, cari l-au primit cu multă căldură și entuziasm.

D-sa a elogiat pe d-l profesor G. Strat, dirigintele corului, și pe învățătorii coriști pentru succesul

D-l D. V. Toni în mijlocul corului învățătorilor bihorani

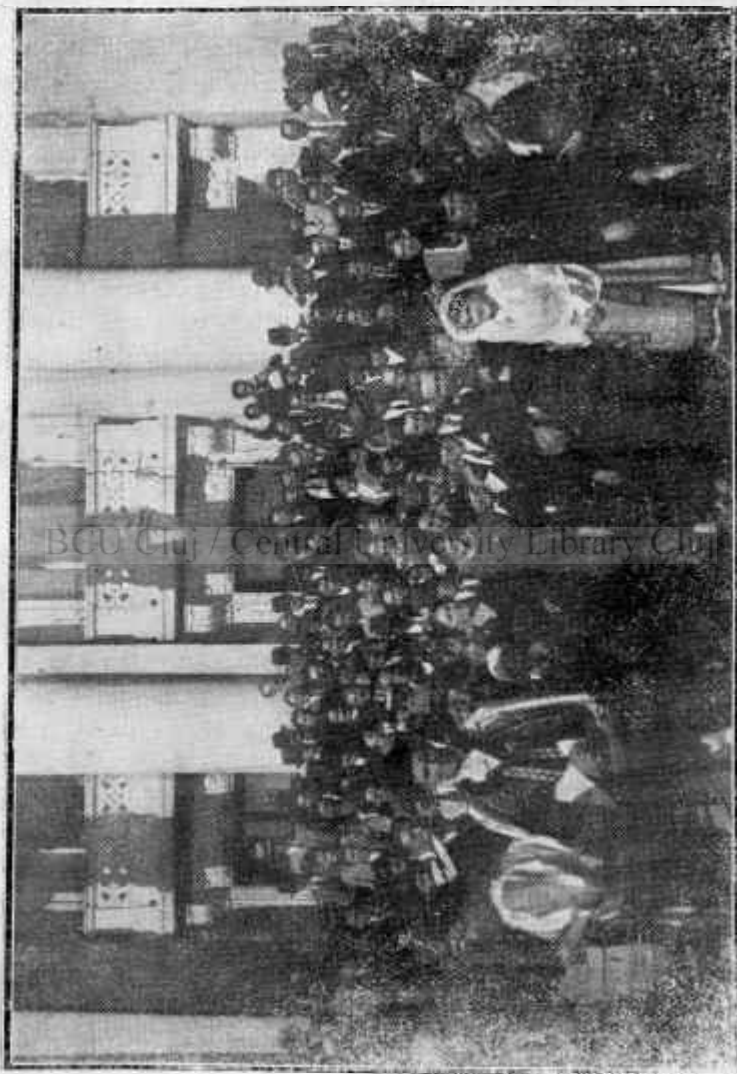
obținut la festivalul dat în seara zilei de 5 Sept. și apoi s'a fotografiat în mijlocul coriștilor.

Adunarea generală a Asociației.

În după masa zilei de 6 Sept., la ora 4, în sala de ședințe a primăriei municipiului Oradea, s'a deschis

ședința adunării generale a asociației învățătorilor din România, sub președinția d-lui D. V. Toni.

S'a luat în cercetare situația asociațiilor județene,

Un grup de congreșiști în fața fostului „Regina Maria”.

cari nu și-au achitat cotizațiile. Se hotărăște ca cele cari nu vor plăti aceste taxe să fie excluse din Asociația generală, nemaiputând participa la debateri.

După această formalitate, adunarea s'a declarat

legal constituită și s'a intrat în ordinea de zi. S'a renunțat la citirea procesului verbal al ședinței anterioare, citindu-se numai raportul cenzorilor, prin care se conchide a se aduce mulțumiri comitetului pentru felul cum a condus agendele asociației.

La discuția rapoartelor prezentate adunării, s'a iscat un mic incident provocat de delegații județului Botoșani, cari au acuzat ziarul „Curentul” că ar boicota o cooperativă învățătorescă locală.

D-l Toni a arătat că acest lucru nu se poate discuta, deoarece între „pagina învățătorului” ce apare în ziarul „Curentul” și afacerile comerciale ale ziarului, nu există nicio legătură. Dimpotrivă crede că este nimerit să se aducă mulțumiri ziarelor cari au înțelesă se pună la dispoziția învățătorimii, servindu-i întes resele, cu toată bunăvoința.

D-l Pop-Someș a rugat conducerea asociației ca în viitor procesele verbale dresate în ședințele anterioare să fie trimise din vreme asociațiilor județene, pentru a fi examinate de delegații desemnați să participe la adunare.

D-l Toni a dat asigurări că se va proceda în consecință.

D-l Carp Greceanu a propus să se urmărească presa periodică și să se rețină în arhiva asociației tot ce interesează viața școlară, pentru a servi pentru lucrări de specialitate. Propunerea s'a aprobat.

La întrebarea din sală, de ce nu se organizează călătoriile de studii în străinătate, d-l Toni și-a manifestat regretul că nu se pot face, fiind prea costisitoare față de situația materială a învățătorilor.

Se pune apoi întrebarea din partea d-lui Miha-lache-Dorohoi, pentru ce nu se încasează abonamentele de 4 milioane prevăzute în bugetul asociației, pentru revista „Școala și Viața”, ci numai 900.000 lei. Nu toți învățătorii sunt abonați, nu toți își satisfac obligațiile?

D-l Toni a răspuns că într'adevăr mulți nu sunt abonați și din cei abonați majoritatea sunt în restanță cu abonamentul. A arătat că tocmai din această cauză revista nu poate să prospereze.

D-l Nanu-Vaslui a pus în discuție felul cum sunt conduse unele asociații județene și a dat ca exemplu județul Maramureș, unde dăinuesc desbinări grave

Delegația învățătorilor mehedinteni la congres.

cari tind s'o ducă la năruire. A fost de părere să se pună ordine pretutindeni, fiind în interesul moral și profesional al întregii învățătorimi.

Cu privire la obiecțiunile că revista „Școala și Viața” e redactată prea abstract, d-l Ţoni a dat lă-

muriri că este o revistă teoretică și prin urmare trebuie să aibă un caracter științific mai pronunțat.

S'a discutat apoi modificarea unor articole din statutul asociației, cari nu mai corespund cu vederile generale exprimate de învățători. Această modificare se va face în adunarea generală viitoare.

În privința dezideratelor exprimate de congresul general, ele au fost aprobate în întregime, cu condițiunea ca comitetul central să le controleze și să le revizuiască.

D-l Ciocârtel-Ploești, o adus elogiul d-lui D. V. Ţoni pentru priceperea cu care a știut să conducă totdeauna asociația și să aperc interesele vitale ale învățătorimii atât de urgente.

Apoi propune ca atunci când se vor modifica statutele asociației, să se procedeze la alegerea d-sale președinte pe viață.

D-l Ţoni, profund emoționat, a mulțumit pentru manifestatia de simpatie ce i s'a făcut și a explicat că din motive de sănătate ar fi trebuit să se retragă de mult din fruntea asociației. Nu va mai putea sta mult în fruntea ei, dar asigură învățătorimea că va rămâne veșnic soldat credincios în cadrele asociației.

Sedința este apoi ridicată într'o atmosferă de adevărată înfrățire sufletească și românească, urmând ca anul viitor congresul general să aibă loc în orașul Constanța.

Plecarea excursiștilor în Cehoslovacia.

Marti 7 Sept., ora 12^{1/2}, 78 de congresiști în frunte cu d-l președinte D. V. Ţoni, au plecat în excursie în Cehoslovacia, unde, călăuziți de inimosul coleg Jurek Jaroslav, vor vizita orașele principale ale țării vecine.

În gară, excursioniștii au fost salutați de mai mulți învățători bihoreni în frunte cu d-l I. Mangra, președintele asociației învățătorilor bihoreni.

Glasul unui învățător, după Congres, în
cotidianul românesc din Oradea, „Noua
Gazetă de Vest”.

Învățătorimea în luptă pentru ridicarea neamului

Oradea va păstra mult timp amintirea manifestației dela începutul lui Septembrie, manifestație care a depășit cadrul unui congres profesional obișnuit, transformându-se într-o manifestație de puternică afirmare românească, la doi pași de cea mai expusă graniță a țării.

Spre deosebire de congresele altor bresle din țară, care se întrunesc mai mult pentru revendicări materiale, învățătorimea română a dovedit și de data aceasta, câtă grijă poartă pentru viitorul neamului (situația ei materială care nu-i deloc trandafirie), numai tangențial a fost discutată). În prezența trimisului M. S. Regelui, reprezentanților autorităților și celorlalte asociații profesionale din țară, conștie de momentul critic prin care trece omenirea (deci și țara noastră) învățătorimea română, aceia care a pregătit generațiile de luptători în războiul trecut (dând și dintre învățători atâția eroi), învățătorimea care-i într-o continuă mobilizare și azi în timp de pace, a declarat că „nu va precupeți niciun pic din sângele său, când țara-i va cere supremul avânt”.

Modificarea programei (în folosul școlii) perfecționarea metodelor de învățământ, au fost chestiuni mult discutate. N'a lipsit nici grija pentru situația ei morală. Învățătorimea își cunoaște misiunea ce o are în această țară, aceia de a pregăti tineretul — viitorul neamului. Mai mult ca oricând, griji noi și multe, îi apasă umerii. — și așa destul de împovărați.

Primul cetățean al țării, cu viu interes urmărește activitatea învățătorimei (a mărturisit-o din nou aghiotantul regal Maiorul Sidorovici), M. Sa cel dintâi a venit în mijlocul învățătorimei în Iunie 1936. I-a relevat meritele și i-a făcut nou apel la luptă. Din cele

mai doșnice cătune ale îndepărtatei Basarabii, Dobrogei, dintre codrii frumoasei Bucovini, din Maramureșul leagăn de voievozi, din Oltenia banilor, ca și din Muntenia, Crișana, Banat și Transilvania, învățătorimea română a răspuns: „Majestate, suntem gata la datorie“. De atunci până azi și în viitor, învățătorimea nu și-a mințit și nu-și va minți cuvântul.

Străjeria, pregătirea premilitară, căminele culturale — instituții menite să creeze o Românie Nouă, — au printre membrii cei mai devotați — învățătorii, care nu-și precupețesc timpul, fie zi de lucru, ori zi de sărbătoare.

După congresul din Oradea, într'un cerc restrâns președintele învățătorimii tineri Ceho-Slovace, printre altele spunea că, învățătorimea Ceho-Slovacă, nu cunoaște altă activitate în afară de programul în școală, pentru care un învățător numai de câțiva ani numit, primește 4200 lei.

Și când te gândești care-i recompensa învățătorului român pentru munca multă ce o prestează în folosul țării!?... Mizerie. Salariul de 1600 lei, ce-l refuză un măturător de stradă, îl primește învățătorul român, care a făcut opt ani de școală cu multe sacrificii. Ori cât de mult idealism s'ar cere în realizarea unei opere și acest idealism învățătorimea a dovedit că-l are din plin — fără posibilități materiale, totul e zadarnic. Să nu uite cei cu răspundere în această țară, că'n multe împrejurări dictează și stomacul. Aceasta a spus-o Napoleon, care cu o armată flămândă, a pierdut campania din Rusia. Cu o învățătorime nerecompensată omeneste, în România se așteaptă isbânzi?

Când alți slujitori, pe lângă salarii de 5—6000 lei sunt și cu câștiguri în plus, ce ating suma de 10—15.000 lei lunar, ce să mai zică învățătorul ce primește 1600 (una mie șase sute lei) din care plătește casa și masa 1500 lei, rămânându-i 100 (citiți bine: una sută) lei pentru îmbrăcăminte și altele!?...

De situația materială depinde și cea morală. Învățătorul — atât în satele minoritare cât și în cele românești, — se vede pus în inferioritate față de cei-

lalți factori. Luptătorului i-se cere moralul ridicat. Invățătorul flămând nu-l mai poate avea.

Cea mai neglijată breaslă de intelectuali, cu un rost hotărâtor în această țară, merită altă soartă. E un drept al ei, îl cere, pretinde să i-se dea; iar dacă nu, să se spună odată că se poate și fără învățători.

Cei ce au urechi de auzit, să audă!

Matei D. Banja
învățător în Gurbeada

**D-1 președinte D. V. Toi despre Congres
și învățătorii bihoreni, în pagina învăță-
torului din ziarul „Curentul”**

Să trăiască învățătorii din Bihor!

Congresul nostru dela Oradea a fost așa cum am dorit noi și cum a dorit și țara: o puternică afirmare a românismului la granița de vest.

Învățătorii s'au infățișat acolo ca exponenții cei mai conștienți ai credințelor, speranțelor și drepturilor acestui neam.

Au recunoscut faptul personalitățile de seamă cari au onorat congresul cu prezența lor, — trimisul Suveranului, d. Maior Teofil Sidorovici, profesorii universitari, — în frunte cu d. subsecretar de Stat, Florian Șefănescu-Goangă, înalți clerici, în frunte cu P.S. Sa Episcopul Nicolae Popoviciu, conducătorii de asociații profesionale, reprezentanții diferitelor societăți culturale. L'au recunoscut și toate marile ziare.

Revărsarea de suflet românesc dela Oradea n'ar fi putut însă fi cum a fost, dacă prin măsuri de organizare — luate până în amănunte, — nu s'ar fi dat posibilitatea multor de învățători veniți de pe tot pământul Patriei, să-și țină congresul într'o ordine și disciplină perfectă.

Meritul în această privință, revine în întregime Asociației de Bihor, în frunte cu colegul Ioan Mangra.

Din clipa sosirii în gară a membrilor comitetului central, în preziua congresului și până la sfârșit, Asociația Bihooreană și-a îndeplinit datoria în chip strălucit.

Primirea frățească în gară a conducătorilor Asociației Generale și a colegilor congresiști, încartiruirea tuturor, deși lucrul era foarte greu, păstrarea ordinii în toate împrejurările, masă comună oferită personalităților invitate și delegaților oficiali ai asociațiilor județene, concertul foarte reușit dat de corul învățătorilor sub conducerea d-lui profesor George Strat, — cor care înființat numai cu trei săptămâni în urmă, a isbutit printr'o muncă uriașă să se prezinte cu realizări artistice într'o formă superioară, — excursia la băile Episcopiei și Felix, — toate au fost frumos oânduite și admirabil executate de colegii din Asociația Învățătorilor Bihoreni.

Am constatat și eu și toți colegii congresiști că la granița de vest a țării este o învățătorime vrednică, adânc conștientă de menirea sa și dominată puternic de spiritul de solidaritate.

În numele conducerii centrale și în numele tuturor congresiștilor, exprim și pe această cale fraților bihoreni cea mai recunoscătoare mulțumire și din tot sufletul le spun: *Să trăiască!*

D. V. Tont

Președintele Asociației generale a învățătorilor din România

BULETINUL OFICIAL**AL COMITETULUI ȘCOLAR JUD. DIN BIHOR**

Ordinele din acest Buletin, vor fi înregistrate de fiecare comitet școlar din județ și rezolvite întocmai

No. 6150 | 1937. Contractele de arendare ale terenurilor școlare nu se vor înainta spre aprobare, înainte de a fi vizate de către regiunile agricole respective.

No. 6151 | 1937. În cazul când comitetele școlare constată — prin hotărârile cuprinse în procesele verbale dresate în ședințe, — o justificată cerere, sau vre-o doleanță de orice natură, de comunicat Comitetului școlar județean, să se formuleze fiecare în parte, în câte-un raport separat, în care vor menționa că cele expuse în raportul respectiv se bazează și pe hotărârea comitetului școlar și numai în acest fel ni se vor înainta spre a decide și a lua măsuri în consecință. Înaintându-ni-se, cuprinse numai în copiile proceselor verbale, nu le vom lua în considerare.

No. 6152 | 1937. Se vor restitui — fără a se lua în seamă — toate copiile proceselor verbale, cari ni-se vor înainta scrise cu creionul sau copiate cu ajutorul indigoului.

No. 6153 | 1937. Asupra fiecărei chestiuni cuprinsă la ordinea zilei — cu ocaziunea redactării proceselor verbale în ședințele comitetelor școlare — veți aduce hotărâri separate, numerotându-se conform dispozițiilor date prin ordinele noastre anterioare.

No. 6154 | 1937. Binevoii a lua contact imediat cu notariatele cărora aparțineti, pentruca atunci când se fac vărsări — din partea acestora — pentru întreținerea școlaelor, să se vizeze necondiționat de către

perceptoratele respective, chiar în ziua vărsării și avizele — pe formularele date sau scrise de mână — ni-se vor înainta numai decât pentru ordonanțarea sumelor cuvenite. Aceasta, pentru a nu se produce întârzieri cu ordonanțarea sumelor. Învățătorii-directori, secretarii comitetelor școlare, rămân responsabili de înaintarea la timp a acestor avize din partea notariatelor.

No. 6155 | 1937. Se interzice cu desăvârșire ca să se facă încasări directe dela primării, decât cu prealabila aprobare a Comitetului școlar județean. Acolo unde s'au făcut încasări directe — fără a se ține cont de ordinele noastre date în acest sens anterior, — ni-se vor raporta imediat, cerând decontarea sumelor, pentru a avea: pe deoparte situația exactă a încasărilor și plăților dela fiecare școală, iar pe de altă parte pentru a putea lua măsuri de sancționare a acelor care nu respectă ordinele care se dau.

No. 6157 | 1937. Direcțiunile școlilor ne vor raporta fără întârziere, din partea căror dintre membrii corpului didactic — cari le aparțin — s'a plătit costul programelor analitice trimise de către Comitetul școlar județean, deoarece dispozițiunile noastre au fost ca aceste programe să se repartizeze fără nici-o plată. Din partea celor cari au încasat costul programelor analitice, ni-se va raporta pentru ce costul programelor nu ni-s'a înaintat sau de ce nu s'a restituit celor dela cari s'a încasat.

Nr. 5695 | 1937. Prin decizia Onor. Minister Nr. 156197 | 1937, d-l Lazăr Pop subrevizor școlar de control, se delegă pe ziua de 1 Septembrie 1937, ca subrevizor școlar pentru comitetele școlare din jud. Bihor, dându-i-se — din partea noastră — și însărcinarea de șef al cancelariei comitetului școlar județean.

Nr. 6176 | 1937. Atunci când în rapoartele cari ni-se înaintază vă referiți la vre-un număr anterior al d-v. — în legătură cu actul pe care ni-l înaintați — să ni-se indice totdeauna și data completă: anul, luna și ziua, a raportului anterior, — în chestiunea rezolvării căruia interveniți, — spre a ne înlesni în acest

fel găsierea mai rapidă a actului respectiv și totodată pentru o mai grabnică soluționare a aceluia.

Nr. 6174 | 937. S'a constatat cu ocaziunea verificării conturilor de gestiune ale comitetelor școlare rurale, că majoritatea dintre secretarii comitetelor școlare rurale, nu cunosc modul de timbrare a actelor justificative.

Se pune în vedere d-lor secretari, să se conformeze întocmai ordinelor anterioare, referitoare la timbrarea actelor justificative.

1. Toate actele justificative se timbrează conform tabloului de timbrări extras din legea timbrului ce Vi-s'a trimis d-voastră de comitetul școlar județean. Timbru proporțional se aplică numai pe facturi și este de 1,40%; acesta se aplică în timbre mobile până la valoarea facturii de 70.000 lei, — pe facturile de o valoare mai mare de 7.000 lei, — taxa timbrului proporțional se va plăti la Percepții sau Administrația Financiară, sub luare de chitanță, care se va anexa la factura pentru care s'a plătit timbrul.

2. Chitanțele se timbrează în felul următor:

Chitanțele dela 1 — 100 lei se timbrează cu 2 lei timbru de aviație.

Chitanțele dela 100 — 10.000 lei se timbrează cu 2 lei t. aviației și 3 lei t. fiscal.

Chitanțele dela 10.000 — 50.000 lei se timbrează cu 2 lei t. aviației și 7 timbru fiscal.

3. Facturile se timbrează cu 2 lei timbru de factură până la valoarea de 1000 lei, sau fracțiune de mie și pentru fiecare mie în plus sau fracțiune de mie încă câte 2 lei.

Timbrul de aviație în valoare de 2 lei se aplică pe toate actele justificative. Ex. I. O factură în valoare de 4500 lei se timbrează cu 10 lei timbru de factură, 63 lei timbru proporțional de 1,40% și 2 lei aviație. Ex. II. O factură în valoare de lei 6.124, se timbrează cu 14 lei timbru de factură, 86 lei timbru proporțional și 2 lei timbru de aviație. Ex. III. O chitanță în sumă de lei 800, se timbrează cu 3 lei timbru fiscal și 2 lei timbru de aviație. Ex. IV. O chitanță

BULETINUL OFICIAL**AL REVIZORATULUI ȘCOLAR ORADEA**

Ordinile din acest Buletin, vor fi înregistrate de direcțiunile școlilor primare de stat și confesionale, comunicate tuturor învățătorilor școlii și rezolvite întotdeauna.

Nr. 4789 | 1937. Cu ordinul Nr. 181.337 | 1937, On. Minister a hotărât ca vizele pentru înscriere ca membrii la Casa de Credit a Corpului Didactic a învățătorilor să fie date numai de către Revizoratele Școlare, care sunt cele mai în măsură să cunoască situația la zi a învățătorilor și unde nu se pot face substituiri de persoane.

Nr. 4804 | 1937. Cu ord. Nr. 179.756 | 1937, On. Minister recomandă colecția de cântece a D-ului Juarez Movilă, intitulată „Buciumul Străjerilor“, putând fi comandată direct dela autor str. Măgurele 54 București.

Nr. 5047 | 1937. On. Minister cu ord. nr. 193.717 | 1937, recomandă lucrarea „Din țara lui Alb Împărat“ a D-ului Mihail Lungeanu, apărută în editura „Cugetarea“, str. Popa Manu 21 București. Costul ei este de 55 Lei.

Nr. 5048 | 1937. Onor. Minister, cu ordinul nr. 182.230 | 1937, recomandă manualul de cântece pentru clasele primare I—IV alcătuit de domnii N. Oancea și I. U. Soricu. Materialul este izvorât din folclorul neamului nostru precum și din muzica bisericii noastre tradiționale.

Este tipărit de Tipografia Românească „Pavel Suru“ din București, Calea Victoriei 108.

Nr. 5049 | 1937. Cu ordinul nr. 191.157 | 1937, Ministerul dispune din nou ca directorii de școli să pună la dispoziția comandanților de subcentre premi-

litare localul școlii, atât pentru ședințe, cât și pentru diferite manifestări. Pe de altă parte, comandanții de subcentre au dispozițiuni să păstreze cea mai deplină curățenie și bună stare a saalelor ce li se pun la dispoziție.

Nr. 5147 | 1937. Societatea compozitorilor Români ne face cunoscut că în baza legii asupra proprietății literare, în afară de serbările școlare de fine de an, ori cele organizate în cadrul serbărilor naționale ori oficiale, pentru toate celelalte trebuie să se plătească drepturile de autor, reprezentantului acestei societăți, Domnul Const. Băncilă, str. Nicolae Jiga nr. 35 Orada.

Nr. 3923 | 1937. În conformitate cu ordinul nr. 162.077 | 1937, al Onor. Minister, se pune în vedere învățătorilor că cererile referitoare la învățământ și interese personale trebuie să le înainteze *pe cale erarhică*, prin Revizoratele și Inspectoratele școlare. Cererile trimise fără respectarea acestor dispozițiuni, nu vor fi luate în seamă.

În conformitate cu ord. M. E. N. Nr. 182,846 | 1937, orele de birou la Revizoratul școlar sunt în fiecare zi dela 8 până la 1 jum. Marțea și Vinerea după masă dela 4 la 7.

În zilele următoare sărbătorilor legale, serviciul se face după masă între orele 4 până la 7 jum.

Nr. 4945 | 1937. Prin Decizia Onor. Minister nr. 149.748 | 1937, D-l Nicolae Danielescu este integrat în postul său de revizor școlar al județului Bihor, pe data de 18 Noiembrie 1937.

Nr. 5368 | 1937. Prin Decizia Onor. Minister nr. 201.591 | 1937, D-l C. Bunea a fost delegat subrevizor școlar, șef al cancelariei Revizoratului școlar Bihor, în post vacant.

Nr. 4553 | 1937. Se pune în vedere Dir. de școli să depună imediat la Revizoratul școlar rabatul de 10% ce formează fondul de asistență „Dr. C. Angelescu”. Cei cari l-au depus la Banca Națională, vor înainta recipisa în original, după care își vor scoate copie ce se va păstra în arhivă.

Sunt încă mulți învățători cari nu au statele personale întocmite, iar alții cari n'au anexat la ele actele pe care se bazează înscrierile din statele personale.

Cu toate urgențele făcute de nenumărate ori, situația aceasta dăinuiește încă. La verificarea drepturilor pentru noul termen de gradatie, n'au avut actele în origine, un număr destul de mare de învățători, din care cauză vor avea de suferit pagube materiale.

Orice cerere de concediu trebuie însoțită de avizul Direcțiunii școlii, în care se va arăta zilele de concedii-anterioare și cum se va face suplinirea.

Ședințele cercurilor fixate în cursul lunii Decembrie a. c. se amână pentru luna Ianuarie 1938. Domnii președinți ai Cercurilor Culturale vor face comunicările necesare.

Următorii învățători își vor face cereri pentru gradatia VI-a, fiind trecuți pe tabloul de gradatii din oficiu de către Revizoratul școlar: Chiș Ioan, Ghiura Ioan, Neagrău Iosif, Oros Gavril, Dancea Ioan, Pinteș Florian, Sabău Alex. Lascu Rozalia, Lazar Petru, Erdei Gavril, Pop Gheorghe, Pop Ilic, Potoran Ioan, Volentir Ioan.

Formalitățile pentru obținerea carnetelor de identitate pe C.F.R. (reducere de 50% sunt acum următoarele: o recipisă dela casieria C.F.R. pentru 100 Lei în loc de 25 Lei) costul carnetului, 2 fotografii semnate în față, un timbru fiscal de 3 Lei și 1 de aviație de 2 Lei.

La statele personale nu se găsesc certificate de serviciu pentru anii de funcționare la diferite școli din județul nostru, sau din alte județe. Cei cari sunt în aceasta situație se vor îngriji ca să și le facă în cel mai scurt timp, în propriul lor interes.

La cursul de străjerie Breaza ce se ține între 9 și 31 Ianuarie 1938, vor lua parte Domnii: A. P. Nicu, Suru Dumitru, Braga Grigore, Sfârlea Gheorghe, Petrescu Gheorghe, Ardelean Vasile și Cristea Gheorghe.

Cu. rap. Nr. 5123 / 1937. Revizoratul școlar a înaintat tabloul inv. îndreptățiți la un nou termen de

gradație pe 1 Aprilie 1938. Acest tablou a fost verificat de Onor. Insp. Reg. Oradea și înaintat On. Min. spre aprobare.

Publicăm mai jos numele celor propuși pentru ca cei cari — eventual — nu au fost trecuți, să poată face înfămpinare la timp.

Au fost propuși pentru gradația I-a :

Câmpianu Ana 1—IV | 1937, Cristea Petru 1—IV | 1937, Cosma Cornelia 1—IV | 1937, Dumitrescu Emil, Delitoiu Ana, 1—IV | 1937, Dulca Dumitru, Leucuța Elisabeta, Marinescu Ecaterina, Mihut Ioan, Pop Emil 1—IV | 1937, Rotaru Nicolae, Rotaru Ioana, Rațiu Daniel, Sandor Gheorghe 1—IV | 1937, Suciu Gheorghe, Simeon Mihai 1 | IV 1936, Teujdea Iosif, Tița Dumitru, Tirla Florian, Zaica Ana, Moțica Nicolae, Popa D. Nicolae, Balosache Florica, Chiritoiu Victoria 1—IV | 1937.

Au fost propuși pentru gradația a II-a :

Andoric Florica, Ardelean Vasile, Badea Gheorghe, Băican Teodor, Blidaru Petre, Borza Ioan, Buța Maria, Caba Gheorghe, Cosma Valeria, Cucu Ludovica, Cadar Gheorghe, Cioară Aron, 1—IV | 1938, Dușa Traian, Dornea Iosif, Flueraș Ioan, Flueraș Iuliana, Fechețe Elena, Ignat Emilia, Ionel Adela, Manea Ioan, Mărăscu Maria, Negruț Irina, Nicoară Gheorghe, Neagrău Emilia, Năstase Maria, Onaca Teodor, Pop Olimpia, 1—IV | 1937, Pop Lazea Irina, Podgornei Veronica, Popa Ioan gr. I. 1—1 | 1931, gr. II. 1—IV | 1937, Rudolf Aloisiu, Santău Petru, Ieș Vasile, Todan Anton, Verdeș Gh. Rozalia 1—IV | 1937, Vrabie Gheorghe, Verdeș Gheorghe, Barbonta Cristina, Chirilă Ana, Fechețe Valeria, Bucureanu Grațian, Cherejan Veturia, 1—IV | 1937, Pantîș Florica, Andronic Stelian, Darie Virginia, Furcaș Anton, Munteanu Ioan.

Au fost propuși pentru gradația a III-a :

Apăteanu Elvira, Dărăbăneanu Ioan, Guiăș Cornelia, Mascaș Paraschiva, Neagrău Traian, Pâsla Gheorghe, Pasca Elena, Păun Ilie, Rusu Constanța, Lăcătuș Ecaterina, Marcu Stela, Cristea Gheorghe, Centea Ana.

Au fost propuși pentru gradajia a IV-a:

Bârză Ioan, Baciu Irina, Blaga Aurelia, Bordașiu Gheorghe, Dimancea Alexandru, Jigla Maria, Minoiu Ioan, Purcaru Olivia, Anastasiu Constantin, Radu Ștefan, Bumbulescu Constantin, Nistorescu, Dumitru, Nuța Livia, Marinescu Dumitru, Nițu Ioan, Delitoiu Ilie, Borc Constantin, Olteanu Grigore.

Au fost propuși pentru gradajia a V-a:

Bolca Elisabeta, Indrieș Teofil, Năgruț Maria, Popu Grigore, Pop Etelca, Weisz Eugenia, Volosin Vasile, Valner Francisc, Silaghi Rozalia, 1 | IV | 1937.

Au fost propuși pentru gradajia a VI-a:

Boțiș Dumitru, Chiș Eugen, Catona Ambroziu, Dumitru Cozma, Dan Ecaterina, Driba Eugen, Fogaș Alexandru, Gurbădan Alexandru, Gliga Florian, Iancu Alexandru, Lungu Elena, Mițescu Ecaterina, Nicu Anghel, Oșorhan Teodor, Putici Adrian, Popa Gheorghe, Popoviciu Ioan, Vereș Ioan, Zdrîtea Ioan, Verna Gheorghe, Chiș Ioan, Ioan Ghiura, Neagrău Iosif, Oros Gavril, Dancea Ioan, Pîntea Florian, Sabou Alexandru, Lascu Rozalia, Lascu Petru, Erdei Gavril, Erdei Gheorghe, Pop Ilie, Pop Gheorghe, Potoran Ioan, Volentir Ioan.

În vederea întocmirii bugetului pe 1938—9 dir. de școli vor înainta Revizoratului școlar în 24 ore tabloul nominal al inv. dela școala respectivă, cari au drepturi materiale dela 1 | IV | 1938, provenite din definitivări, înaintări, gradajii și spor de 50%, specificând și numărul ordinului de aprobare.

Directorii de școli sunt personal răspunzători de neexecutarea la timp sau necomplet a acestui ordin.

Răspuns la acest ordin vor da și școalele cari nu au pe nimeni cu drepturi materiale de înscris în bugetul pe 1938 | 39.

Nr. 5429 | 1937. Cu nr. 37414 | 1937 Casa Corpului Didactic, aduce la cunoștința membrilor săi că suspendă până la 1 Martie 1938, acordarea de impru-

muturi cu asigurare, pentru a se face față achitării celor acordate anterior.

Se ordonătează fără întrerupere împrumuturile cu ipotecă, restituirile de depuneri, acțiuni de salariu, împrumuturile cu termen scurt și ajutoarele.

Nr. 5439 | 1937. Ministerul este informat că sunt învățători cari își părăsesc posturile și pleacă în județ în acțiune de propagandă politică militantă.

Vă punem în vedere că este cu desăvârșire interzis învățătorilor să-și părăsească posturile și școlile fără concediu aprobat

Cei ce vor fi găsiți în situația de mai sus, vor fi anchetați de urgență și raportați telegrafic Ministerului spre a se lua măsurile disciplinare convenite.

Nr. 5044 | 1937. Întrucât bugetul Ministerului Educației Naționale nu permite ca la toate școlile să plătească maestre, s'a hotărât înființarea unei școli normale de gospodărie și lucru de mână la Alexandria. Cursurile durează 3 luni. Prima serie dela 1 Decembrie 1937, până la 1 Martie 1938; a doua serie de la 1 Martie până la 1 Iunie 1938; a treia serie dela 1 Iunie până la 1 Septembrie 1938. Întreținerea la cursuri se face gratuit la școală, iar pe timpul cât durează cursurile, învățătoarele sunt considerate în concediu din oficiu, cu suplinirea la catedră prin colegi, fără plată. În prima serie au fost desemnate a urma cursurile următoarele: inv. Munteanu Elena-Aleșd, Burlea Ana-Groși-Aleșd. În seria a doua: inv. Tache Elena-Hidișelul de Jos, Tason Maria, Oșorheiu Vij. Seria a treia: Eneia Ana-Tulca, Popescu Elena-Sălard și Manolescu Elena-Suplacul de Barcău.

Revivor școlar,
N. Dapiulescu

Șeful cancelariei,
Subrevivor școlar C. Bunea

